TRST, sobota
31. decembra 1955
Leto XI. - Št. 309 (3238)

PRIMORSKI DNEVNIK

Cena 20 lir
Poštnina plačana v gotovini
Tel. 94 638, 93-808, 37-338

UREDNIŠTVO: UL. MONTECCHI št. 6, II. nad. — TELEFON 93-808 IN 94-638 — Poštni predal 559 — UPRAVA: UL. SV. FRANCISKA št. 20 — Tel. št. 37-338 — Podruž. GORICA: Ul. S. Pellico 1-II., Tel. 33-82 — OGLASI: od 8.-12.30 in od 15.-18. - Telefon 37-338 — CENE OGLASOV: Za vsak mm višine v širini 1 stolpca: trgovski 60, finančno-upravni 100, osmrtnice 90 lir - Za FLRJ za vsak mm širine 1 stolpca za vse vrste oglasov po 60 din.

MALI OGLASI po 20 lir beseda. — NAROČNINA: mesečna 350, četrtletna 900, polletna 1700, celoletna 3200 lir. — FLRJ: Izvod 10, mesečno 210 din. Poštni tekoči račun Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — ZA FLRJ: Agencija demokratičnega inozemskega tiska, Državna založba Slovenije, Ljubljana, Stritarjeva 3-I., tel. 21-928, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 60 - KB - 1 - Z - 375 - Izdaja Založništvo tržaškega tiska D. ZOZ - Trst

HUDO ZAPLETEN POLOŽAJ zaradi zakona o pooblastilu

Vlada ponovno odločno zanikuje, da bi bila pripravljena pristati na podaljšanje roka - Segnijev razgovor s predstavniki CISL in z Nennijem - Nove oblike pospeševanja dela medparlamentarne komisije

(Od našega dopisnika)

RIM, 30. — Predsedstvo vlade je danes izdalo naslednje poročilo: «Vse vesti o domnevni naklonjenosti vlade podaljšanju roka zakona o pooblastilu so brez vsake osnove, kajti vlada ostaja pri svojem stališču, da je treba spoštovati rok, ki ga določa zakon».

To poročilo predsedstva vlade je v očitnem nasprotju z govoricami, ki so včeraj zelo vztrajno krožile, da bo rok pooblastila podaljšan za šest mesecev. Poluradno resnost je dal tem govoricam komentar agencije ANSA, ki je navajal možnost podaljšanja za šest mesecev, omenjal objektivne razloge za to in dajal razumeti, da je glavna ovira za podaljšanje stališča skrajne levice, ki že od vsega začetka nasprotuje pooblastilu sploh.

Prav zaradi tega pa je nastalo danes vprašanje, odkod ta nesoglasja, oziroma, kdo je dal Agenciji ANSA osnovo za komentar, po katerem se je zdelo, da gre za točno izraženo vladno mišljenje. Znano je, da se vladi naklonjeni sindikati zavzemajo za podaljšanje roka, toda ne brezpogojno, temveč zahtevajo najprej sprejetje nekaterih svojih osnovnih zahtev. Na drugi strani je vedno bolj očitno, da medparlamentarna komisija dela ne bo mogla končati v predvidenem roku. Vsekakor je ozadje zadeve zelo malo jasno.

Ministrski predsednik Segni, ki se je nocoj spet odpeljal na Sardinijo na oddih, je proti večeru sprejel predstavnike CISL dr. Cavezzalija, poslanca Capuggija in dr. Ghezzija, ki so mu prikazali položaj v zvezi z delom medparlamentarne posvetovalne komisije. Kot pravi uradno poročilo z Viminala, si je Segni pridržal, da bo proučil stališče CISL in predložene dokumente in da bo izrazil svoje mnenje na prihodnjem sestanku, ki bo prihodnji teden.

Tajništvo CISL pa je po tem sestanku izdalo naslednje poročilo: «Stališče CISL glede zakona o pooblastilu ostaja isto, ki ga je izrazil poslanec Pastore po svojem prvem razgovoru s predsednikom vlade Segnijem. CISL bo sklenila, ali naj zahteva podaljšanje ali ne, ko bo videla, v kakšni meri bo vlada sprejela spreminjevalne predloge komisije.»

Segni je danes govoril tudi z Nennijem. Zdi se, da je v tem razgovoru, ki je bil baje bolj zaupne narave, Segni dejal, da bi bil naklonjen takšni rešitvi, po kateri bi parlamentarna posvetovalna komisija do 10. januarja spravila pod streho pravilnik o pravnem položaju državnih nameščencev, medtem ko bi se o ostalih problemih v zvezi z zakonom o pooblastilu razpravljalo kasneje, pa čeprav naravnost pred parlamentom.

Zapažena je bila tudi izjava poslanca PSI Pieracinija, ki je član medparlamentarne posvetovalne komisije. Pieracini predvsem hvali ozračje v komisiji in pravi, da so bili sprejeti nekateri demokratični spreminjevalni predlogi, hvali tudi Gonello in njegovo pripravljenost na sodelovanje s člani komisije, nato pa prav tako izraža mnenje, da bi bilo treba o materialnih pogojih državnih nameščencev, o železničarjih, poštarjih itd., razpravljati naravnost pred parlamentom.

Položaj je skratka zelo zapleten in vlada je v situaciji, ki ni zavidanja vredna. Nekateri predvidevajo celo možnost, da se bo ves problem zgnetel v nerazrešljiv parlamentarni vozel, ob katerem bi vlada gladko utegnila pasti. Na drugi strani pa nastaja vtis, kot da levica še enkrat poskuša ustvariti položaj, v katerem bi se vlada lahko bolje znašla in se izognila padcu.

Predsednik posvetovalne medparlamentarne komisije za zakon o pooblastilu sen. Zotta je danes na vprašanje, kaj misli o nasprotovanju vlade podaljšanju roka za izvedbo ukrepov v okviru pooblastila, dejal: «Kot predsednik komisije ne poznam in ne smem poznati vprašanja podaljšanja roka. Komisija mora storiti vse, da bi opravila svoje delo». Zotta je tu navedel, da je bil danes v komisiji izvoljen ožji odbor, ki naj koordinira posamezne spreminjevalne predloge in nato predloži koordinirani tekst plenarni seji komisije. Zdi se, da ta sklep komisije ni bil na vseh straneh sprejet z enakim zadovoljstvom. Vendar je ožji odbor danes že začel delati in tudi pripravil material za nočno sejo komisije.

Komisija je pri svojem delu prišla do čl. 112 pravilnika o pravnem položaju državnih nameščencev, ki šteje skupno 149 členov. Preostalih členov se bo komisija lotila jutri, obenem pa bo morala urediti tudi besedilo onih členov, o katerih doslej ni mogla doseči soglasja. Gre predvsem za poglavje o odgovornosti državnih uradnikov, ki obsega člene 8-20, ter za člene 50, 71, 74 in 81.

Senator Zotta ni vedel povedati, koliko dni bo komisiji še treba, da konča svoje delo, izrazil pa je upanje, da bo to mogoče v času, ki ga določa zakon o pooblastilu, torej do 10. januarja.

Ceprav je vprašanje državnih uslužbencev in zakona o pooblastilu nedvomno v središču vse delavnosti, se vendar nadaljujejo tudi razgovori o nekaterih drugih vprašanjih. Tako se širijo glasovi o zaostrenih nasprotjih med Segnijem in Fanfanijem glede zakona o upravnih volitvah.

A. P.

BEN JUSEF ZAHTEVA čimprejšnja pogajanja

Zahteva za ukinitev mednarodnega režima v Tangerju - Večji spopadi z uporniki na področju Feza

PARIZ, 30. — Danes so uradno potrdili, da sta si maroški sultan Ben Jusef in predsednik republike Coty nedavno izmenjala pismi glede bodočega položaja Maroka. Ben Jusef je v svojem pismu zahteval, naj se čimprej začnejo pogajanja med Francijo in Marokom. Predsednik republike Coty je odgovoril, da se francoska vlada s tem strinja. Pripravljalni razgovori bi se morali začeti čimprej v Rabatu, toda prava pogajanja se ne bodo mogla začeti, dokler ne bo sestavljena nova francoska vlada.

Državni minister za Maroko Abder Rahim Ben Bouabid je danes izjavil, da bi bilo treba ukiniti mednarodni režim v Tangerju in odpraviti privilegije, ki jih ZDA imajo v protektoratu na podlagi pogodbe iz leta 1836. Dodal je, da bi se morala vlada neodvisnega Maroka pogajati, da se odpravi nenormalni položaj v Tangerju, ki ga sedaj upravlja skupno osem držav.

Medtem javljajo, da je včeraj v bližini Feza prišlo do številnih spopadov, ko je več sto upornikov napadlo francosko postojanko v Beni Ulid. Francozi so napadalce zavrnili po dveh urah boja. Danes zjutraj so Francozi poslali iz Feza nove čete in oklepna vozila. Uporniki so tudi onemogočili promet na cesti, ki veže Fez z goratim področjem Rifa in s področjem severno od Aknula. Uporniki so razstrelili več mostov in prerezali telefonske žice, da onemogočijo povezavo med francoskimi poveljstvi in njihovimi oddaljenimi postojankami.

CIPRSKI RADIO POTVARJA izjave nadškofa Makariosa

Ciprsko prebivalstvo ne bo opustilo svoje zahteve za priznanje pravice do samoodločanja

NICOSIA, 30. — Uradni radio ciprske vlade je nocoj oddajal izjavo nadškofa Makariosa, v kateri baje nadškof pravi, da je zanj «ciprsko vprašanje rešeno».

Nadškof je v izjavi, ki jo je včeraj podal nekemu novinarju, dejal: «Ker je ciprsko ljudstvo sprejelo nepreklicni sklep, da doseže svojo svobodo in ker je britansko ljudstvo priznalo obstoj vprašanja, ki terja pravično in častno rešitev, osebno sodim, da je ciprsko vprašanje rešeno. Gre samo za vprašanje časa».

Oddajanje te izjave je povzročilo veliko vznemirjenje v grških krogih in med britanskimi opazovalci. Predstavnik ciprske vlade je izjavil: «Britansko stališče ostane v temeljih isto. Angleški uradni krogi imajo to izjavo za zanimivo in jo proučujejo s previdnim optimizmom».

Predstavnik je uradno potrdil, da se predvideva nov sestanek med nadškofom Makariosom in ciprskim guvernerjem Hardingom.

Z druge strani pa je glavni tajnik sveta ciprske etnarhije Nikos Kranidiotis nocoj izjavil, da se izjava, ki jo je oddajal ciprski radio, ne prikazuje v pravi luči. Dejal je, da ne gre za izjavo, ki naj bi bila podana izključno za ciprski radio, pač pa za odgovor na vprašanje, ki je bilo stavljeno med intervjujem, ki ga je nadškof dal nekemu novinarju. Dodal je, da je bila izjava, ki jo je oddajal ciprski radio, navedena izven celotne vsebine intervjuja, iz katerega izhaja jasno, da se ne more najti nobena rešitev ciprskega vprašanja, če se ne zajamči pravica do samoodločanja. Kranidiotis je tudi izjavil, da je stališče nadškofa Makariosa nespremenjeno po izjavi, ki jo je podal 7. decembra in v kateri je med drugim poudaril: «Pred nekaj dnevi smo zavrnili predlog ciprske vlade, ki je sicer priznaval načelo do samoodločanja za Ciper, je pa podrejal izvajanje tega načela drugim pogojem, zaradi katerih bi to načelo bilo dejansko nedosegljivo. V nobenem primeru ne bomo opustili naših zahtev, da dosežemo izvajanje pravice do samoodločanja za Ciper»».

Predsednik Tito bo silvestroval v Luksoru

KAIRO, 30. — Predsednik republike Tito je danes v spremstvu generala Abdul Hakim Amera, egiptovskega vojnega ministra in vrhovnega poveljnika oboroženih sil, obiskal vojno akademijo, kjer se je zadržal dve uri in pol. Med obiskom je predsednik republike med drugim prisostvoval sportnim igram in vojaški paradi gojencev akademije ter si ogledal učilnice in muzeje akademije. Kot spomin na obisk so mu gojenci izročili umetniško izdelan emblem akademije.

Popoldne je predsednik republike s soprogo obiskal muzej mohamedanske umetnosti, ki ima največjo zbirko spomenikov islamske umetnosti, zatem pa je v svoji rezidenci sprejel generalnega tajnika Arabske lige Abdel Kanek Hasuno.

Predsednik Tito je priredil nocoj v svoji rezidenci v dvorcu Kubeh večerjo, katere so se udeležili Naser in visoki egiptovski funkcionarji. Po večerji je maršal Tito izročil egiptovskim voditeljem visoka jugoslovanska odlikovanja. Naser je bil odlikovan z najvišjim jugoslovanskim odlikovanjem, velikim redom jugoslovanske zvezde, ki se daje samo državnim poglavarjem.

Zvečer je predsednik republike s svojim spremstvom odpotoval v Luksor, kjer bo jutri obiskal stare templje in silvestroval. Prvega januarja bo predsednik republike odpotoval v Dolino kraljev na Zahodni obali Nila, zvečer pa bo nadaljeval pot v Asuan, kjer si bo ogledal načrt za gradnjo velikega jezu in prisostvoval konjskim dirkam. V torek se bo predsednik republike vrnil v Kairo.

V novoletnih voščilih predsedniku Titu izraža zvezni izvršni svet ljudske skupščine FLRJ prepričanje, da bo predsednik republike tudi v bodoče kot doslej posvetil vse svoje sile za dobro delovnih ljudi in Jugoslavije, za zmago socializma in miru med narodi. V prisrčnem sprejemu v Egiptu in Etiopiji vidi zvezni izvršni svet manifestacijo prijateljskega sodelovanja treh miroljubnih držav ter potrdilo in priznanje politike miroljubne aktivne koeksistence med narodi ne glede na njihovo družbeno ureditev. Poleg tega so predsedniku Titu poslali voščila predsednik zvezne in republiških skupščin in številni delovni kolektivi.

Gronchi v Neaplju

NEAPELJ, 30. — Predsednik republike Giovanni Gronchi, ki je na obisku v Neaplju, je danes zvečer prisostvoval v veliki dvorani konservatorija simfoničnemu koncertu orkestra Scarlatti pod vodstvom dirigenta Franca Caracciola. Gronchija so poleg soproge spremljali še predsednik poslanske zbornice Leone, senator De Nicola in minister Cortese.

VOLILNA OBJAVA jaltskih dokumentov

Knjiga, ki jo je objavilo ameriško državno tajništvo, vsebuje tudi nekaj doslej neznanih dokumentov

WASHINGTON, 30. — Državno tajništvo je danes objavilo 1032 strani debelo knjigo, ki vsebuje dokumente jaltske konference. Knjiga, ki bo stala 5 dolarjev in pol, ne obsega samo onih dokumentov, ki so bili nepričakovano sporočeni tisku 16. marca letos, temveč tudi približno 40 novih, katerih objavi je doslej nasprotovalo obrambno ministrstvo.

V krogih demokratične stranke sodijo, da je namen te objave predvsem diskreditirati demokrate v prihodnjem volilnem letu in dokazovati že večkrat izrečene republikanske obtožbe, da je Roosevelt napravil preveč koncesij Stalinu.

Med novimi dokumenti je pismo ameriškega veleposlaništva v Londonu državnemu tajništvu; pismo govori o angleških in ameriških skrbeh zaradi razširjanja sovjetskega vpliva v Perziji leta 1944 in poudarja, da bi, ko bi Perzija dala Rusiji petrolejske koncesije, to bil prvi korak k stalni vključitvi Severne Perzije v sovjetsko vplivno področje.

Poročilo o razgovoru, ki ga je imel januarja 1945 takratni ameriški veleposlanik v Moskvi Averell Harriman s takratnim namestnikom sovjetskega zunanjega ministra Majskim, govori o sovjetskem stališču do nemškega vprašanja. Majski je dejal, da mora biti Nemčija razdeljena, tudi če ne bi bilo sporazuma o njeni kasnejši usodi. Po sovjetskem mnenju bi moralo Porenje s Porurjem sestavljati posebno državo, na jugu pa bi se lahko ustanovila neodvisna katoliška republika, sestavljena iz Bavarske in Wuerttemberga. Nemčija bi nadalje morala biti demilitarizirana, proizvodnja njene težke industrije pa bi se morala zmanjšati za 75 odst., medtem ko bi se kmetijska proizvodnja in proizvodnja lahke industrije toliko razvili, da bi Nemčija s tem izvozom lahko krila uvoz.

Majski je v tem razgovoru načel tudi vprašanje reparacij, zaradi katerih je kasneje prišlo do hudih nasprotij med ZSSR in Zahodom, in dejal, da ZSSR ne bo zahtevala reparacij, za katere bi bila potrebna močna težka industrija. Omenil je tudi možnost, da bi se poslužili dveh ali treh milijonov delavcev, med njimi predvsem vojnih zločincev in aktivnih nacistov, ki bi jih lahko poslali v Rusijo ali v druge države in ki bi tam delali določen čas, s tem pa odslužili del reparacij.

O Nemčiji objavlja knjiga še brzojavko, ki jo je 30. januarja 1945 poslal tedanji ameriški veleposlanik v Parizu državnemu tajništvu in ki govori o razgovoru med Bidaultom in predsednikom svetovalcem Harryjem Hopkinsom; med tem razgovorom je Bidault prikazal francoske ideje o usodi Nemčije.

Aretacije v Argentini

BUENOS AIRES, 30. — Argentinska vlada, javlja da so aretirali 125 «agitatorjev» v Buenos Airesu in drugih pokrajinah, katere bodo konfinirali v Patagoniji. V poročilu je rečeno, da so aretirani izkoriščali «za svojo taktiko svobodo, ki jo jamči vlada». Med aretiranimi je tudi nekaj bivših sindikalnih voditeljev, ki so Jose Espejo Eduardo Vuletich, Hector Dipietro, Manuel Evaristo Rey, Antonio Valerga, Isaia Santin, Jose Alonso in Raul Costa Iz prestolnice pokrajine Chaco, Resistancia pa javljajo, da so odkrili zaroto, ki je imela namen «kaliti javni red». Aretirali so večje število bivših peronističnih funkcionarjev.

Preiskava o napadu na romunsko poslaništvo v Bernu

BERN, 30. — Zvezni pravosodni oddelek in policija švicarske konfederacije sta danes sporočila, da je državni pravdnik izročil obtožbo proti Romunom, ki so februarja napadli poslopje romunskega poslaništva v Bernu, zveznemu sodišču. Preiskava je s tem zaključena. Romuni, ki so izvršili napad in ki so še vedno v zaporu v Bernu, bodo prišli pred sodišče februarja v Lausani ali pa v Bernu. Zagovarjati se bodo morali zaradi napada na romunsko poslaništvo, zaradi prinosa orožja v Švico in zaradi umora šoferja romunskega poslaništva, ki je bil med napadom ubit.

Zadrega francoskih vladnih krogov zaradi razkritja o grozodejstvih v Afriki

Cela vrsta zanikanj in „pojasnjevanj", ki pa ta grozodejstva samo potrjujejo - Uradna izjava vlade

PARIZ, 30. — Članek in slike, ki jih je včeraj objavil list «Express» in ki prikazujejo francoskega orožnika, ki je ustrelil nekega Alžirca samo zato, da je filmski operater družbe «Fox Movietone» lahko filmal «resničen dogodek iz vojne v Alžiru», so povzročili veliko razburjenje, ki se izraža tudi v vsem tisku.

Francosko zunanje ministrstvo pa je nocoj objavilo izjavo, ki dokazuje zadrego vladnih krogov. Izjava pravi: «V Quai d'Orsay se v zvezi z informacijami, objavljenimi v včerajšnjih večernih in današnjih listih o incidentu, ki se je dogodil 23. avgusta v Ain Abid, in glede vloge, ki se s tem v zvezi pripisuje nekateri tuji filmski družbi, poudarja, da te navedbe temeljijo samo na domnevah in se dajo obrazložiti zaradi tendencioznega značaja omenjenih informacij. Preiskava, ki je v teku, do sedaj v ničemer ne potrjuje teh domnev in tudi ne more opravičiti podobnih komentarjev.»

Pod naslovom «Umor alžirskega upornika in njegove posledice» posveča list «France-Soir» obširen komentar o dogodku in pripominja, da v Parizu in Alžiru zanikujejo, da je bila proti operaterju omenjene filmske družbe vložena sodna ovadba zaradi korupcije javnega funkcionarja. Posebni dopisnik tega lista v Alžiru pa v svojem dopisu obširno opisuje dogodek in omenja celo, da je omenjeni orožnik ustrelil dva Alžirca, ne da bi dobil nalog od svojih predstojnikov. Zanikuje pa, da bi ga bil k temu pripravil omenjeni filmski operater, čeprav dodaja, da osebno ni bil navzoč, pač pa da so mu čez pol ure o tem pripovedovali.

Operater omenjene družbe, po imenu Georges Chassague, pa je medtem prišel v Pariz in je na današnji tiskovni konferenci zanikal trditve, da je orožnika podplačal, zato da je Alžirca ustrelil. Na dolgo in široko je govoril o dogodku in dodal, da «niti ni gotov, če so objavljene slike njegove, ker je bilo tam več filmskih operaterjev».

Tudi družba «Fox Movietone» je objavila izjavo, s katero protestira proti obtožbi.

Nekateri listi pa obtožujejo Mendes-Francca, da je ta dogodek izkoristil za volilno kampanjo, in jih seveda predvsem skrbi to, da se je s tem v tujini omadeževal ugled Francije, ne najdejo pa nobene obsodbe za grozodejstva francoskih oboroženih sil v Severni Afriki.

«Aurore» piše med drugim: «Če so predstavniki ameriške filmske agencije plačali brezvestnega človeka, zato da posnamejo dogodek o grozodejstvih, to dokazuje, da ti prodajalci filmov niso mogli najti na alžirskem ozemlju tega, kar so iskali in so bili zaradi tega prisiljeni zadevo konstruirati. Če vlada ne bi molčala pred tremi meseci, ko je prišlo do dogodka, ji sedaj ne bi bilo treba dajati pojasnil o tem tragičnem filmu, ki se na tako senzacionalen način izkorišča tri dni pred splošnimi volitvami. Obrazložitev, ki se sedaj daje in ki je očitno ni mogoče prikazati kot opravičilo, nima nobene veljave.»

«Američani nas z dolarji izganjajo iz Juznega Vietnama in podpirajo vsa nacionalistična gibanja v Francoski uniji», piše «Combat» in dodaja: «Da ta dežela, kjer morilce črncev zmagoslavno oproščajo, skuša dajati lekcije o protirasizmu, je že samo po sebi presenetljivo, konstruiranje dokazov o «francoskih grozodejstvih» pa prekaša vsako mero.»

Dogodek pa ni povzročil samo srdite kampanje v tisku, pač pa tudi celo vrsto uradnih izjav in pojasnil. Predsednik vlade Faure, ki začasno vodi tudi posle notranjega ministrstva, se je danes zgražal nad tem, da je francoski list «ne da bi iskal resnico o objavljenih dogodkih ali pa premeril obseg objavljenih informacij, mogel zgubiti izpred oči državni interes, in to v volilne namene. Generalni guverner v Alžiru Soustelle, ki je sedaj v Lionu, pa je izjavil, da je to «skrajno neprijeten primer». «Ta film je bil napravljen z namenom, da se povzroči obsodba Francije v Združenih narodih.» Dodal je, da je sedaj v teku preiskava in da ne more govoriti o njenih rezultatih, dokler ne bo zaključena.

«Express» pa poudarja, da «ljudje, ki so dovolili, ne da bi reagirali, da je primer filma, ki se je razširil v tujini in v Alžiru, škodoval dobrem glasu Francije, so izdali svojo odgovornost do vojske in države.»

Medtem javljajo iz Costantine o novih spopadih med uporniki in francoskimi četami. V zadnjih 24 urah je bilo na tem področju ubitih 23 upornikov, ujetih 49, aretirali pa so 191 sumljivih oseb. Na področju Nementchas je bilo ubitih 10 upornikov, 3 pa so bili ujeti. O francoskih izgubah ne poročajo.

O Johnovi vrnitvi

BERLIN, 30. — Kakor poroča danski novinar Henrik Bonde-Henriksen, poudarjajo v zvezi z Johnovim begom v Zahodno Nemčijo, da John ni bil pod nadzorstvom v vzhodnem Berlinu in da je odpotoval, «kakor je hotel». Med svojim bivanjem v Vzhodni Nemčiji je John dobival vsak mesec 1200 mark, ne da bi imel stalne zaposlitve. V predmestju Berlina je imel na razpolago vilo in imel je tudi svoj avtomobil. Nekateri zatrjujejo, da se je več mesecev čutil osamljenega in da ni več dobro vedel, po kaj je prišel na Vzhod.

V uradnih krogih vzhodnega Berlina izjavljajo, da so zelo zadovoljni, da se je John vrnil v Zahodno Nemčijo. Zatrjujejo namreč, da John ni hotel odločno zavzeti stališča v korist vzhodnonemškega režima. Dalje izjavljajo, da od njega niso nikoli zahtevali, naj izda tajnosti.

Orašković pozdravlja izjave v Vrhovnem sovjetu SZ

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 30. — «Jugoslavija gleda optimistično na nadaljnji razvoj mednarodnega položaja z upanjem, da se bo to, kar je dobilo ime ženevski duh, razvilo v smeri popolnega uresničenja in zagotovilo politiko mednarodnega razumevanja in sporazumnega reševanja konkretnih vprašanj», je izjavil Branko Drašković na današnji tiskovni konferenci v državnem tajništvu za zunanje zadeve na vprašanje, kako ob koncu leta 1955 jugoslovanska vlada ocenjuje svetovni položaj. Drašković je dodal, da so sicer v politiki popuščanja mednarodne napetosti možne določene oscilacije, ki pa ne morejo spremeniti splošnega kurza in ovirati nadaljnjega ugodnega razvoja mednarodnega položaja.

Na vprašanje dopisnika ANSA, ali lahko potrdi ali zanika vesti nekaterih inozemskih listov, da je ZSSR dobavljala Jugoslaviji precejšnjo količino sodobnega orožja in letala tipa MIG, je Drašković odgovoril: «Domnevni podatki inozemskega tiska, dejansko lista «Giornale d'Italia», so neresnični in spadajo v vrsto zlonamernih vesti, ki se širijo z določenimi cilji».

V zvezi z izjavami članov sovjetske parlamentarne delegacije v Vrhovnem sovjetu o obisku v Jugoslaviji, je Drašković izjavil, da je nedvomno izmenjava parlamentarnih delegacij med Jugoslavijo in ZSSR velik prispevek k nadaljnjemu razvoju odnosov med obema državama po načelih znane beograjske deklaracije. «Če pustimo ob strani nekatere trditve članov delegacije, ki zadevajo nekatera vprašanja našega notranjega razvoja in mednarodne politike Jugoslavije v nedavni preteklosti, pozdravljamo izražene želje za nadaljnji razvoj prijateljskih odnosov med obema državama. Prav tako pozdravljamo sklep zasedanja Vrhovnega sovjeta, da neposredni stiki koristijo boljšemu medsebojnemu spoznavanju, razumevanju in prijateljskim stikom med obema državama in krepijo mir v svetu».

Na vprašanje, kako tolmači glasovanje Jugoslavije za sprejem 11 članov, med njimi Španije, ki je jugoslovanska vlada ne priznava, v Združene narode, je Drašković odgovoril, da je jugoslovansko glasovanje za sprejem 16 držav v OZN dejansko glasovanje za izvedbo načela univerzalnosti. To pa ne pomeni, da iz tega izhajajo kakršne koli avtomatične posamezne posledice oziroma obveznosti Jugoslavije do držav, za katere je glasovala.

B. B.

Nafta pri Ragusi

RAGUSA, 30. — Novo naftno ležišče so odkrili v dolini Erminia pri Ragusi, kjer so v globini približno 2000 m naleteli na nafto. V prihodnjih dneh bodo izvedli produkcijski poskus, nato pa bodo vrtalno garnituro prenesli ob Erminiu navzgor k novi vrtini «Ragusa 11».

Osem izmed desetih vrtin pri Ragusi že redno daje nafto in sicer 800 ton surove nafte dnevno, ki jo pošiljajo v rafinerijo v Augusti.

Britanska pomoč Jordanu za okrepitev bagdadskega pakta

Zgradili bodo predvsem strateško pristanišče v Akabi in strateško cesto za prevažanje vojaštva in vojaškega materiala

LONDON, 30. — Britanski zakladni minister je sporočil, da bo Velika Britanija posodila Jordanu 2 milijona 250 tisoč šterlingov za gospodarski razvoj, ki naj se izvede v letu 1956-57.

Velika Britanija bo razen tega prispevala v jordanski proračun za isto razdobje z zneskom, ki ne bo manjši od 1 milijona 100 tisoč šterlinkov. Točen znesek bo določen pozneje, «ko bodo ponovno proučili finančni položaj Jordana».

Že več let dobiva Jordan gospodarsko in finančno pomoč od Velike Britanije in današnje sporočilo je zaključek običajnih letnih angleško-jordanskih razgovorov, ki so se zaključili prve dni decembra v Londonu.

Iz Ammana javljajo, da bodo britansko gospodarsko pomoč deloma uporabili za zgraditev pristanišča v Akabi ob Rdečem morju, ki je strateški kraj, ob katerem se stekajo meje Jordana, Izraela, Egipta in Saudove Arabije. Britansko pomoč bodo uporabili tudi za zgraditev ceste iz Akabe do Ammana, ki bo dolga 250 kilometrov. Pripominja se, da bo cesta zelo koristila za prevažanje čet in vojaškega materiala državam članicam bagdadskega pakta ter se bodo s tem lahko izognili prevažanju po morju okoli Arabskega polotoka.

Izrael protestira zaradi izjav Hruščeva

JERUZALEM, 30. — Izraelski zunanji minister Moše Saret je danes pozval v svoj urad sovjetskega poslanika Abramova, s katerim se je razgovarjal o izjavah, ki jih je glede Izraela podal včeraj na seji vrhovnega sovjeta Hruščev. Kakor zatrjujejo v poučenih krogih, je Moše Saret baje izjavil sovjetskemu poslaniku, da izjave Hruščeva niso prispevale k miru na Srednjem vzhodu. Zahteval je tudi pojasnila o sovjetski politiki na tem področju.

V svojem včerajšnjem govoru je Hruščev izjavil: «Od prvega dne svojega obstoja je izraelska država zavzela sovražno in grozilno stališče do svojih sosedov. Za Izraelom so imperialisti, ki se ga skušajo posluževati kot orodja proti Arabcem v svojo lastno korist».

O pogajanjih za mir na Malaji

SINGAPUR, 30. — Ministrski predsednik malajske federacije Rahman je danes izjavil, da bo ponudba za amnestijo članom osvobodilnega gibanja zgubila veljavo 8. februarja. Rahman je govoril po radiu o neuspelih pogajanjih za prenehanje sovražnosti v Malaji in je izjavil, da ne namerava organizirati novih pogajanj, razen če ne bo prej imel gotovosti, da so nasprotniki pripravljeni ponuditi: brezpogojno kapitulacijo. Pripomnil je, da se bo borba proti upornikom v malajski džungli nadaljevala «do končne zmage».

Grotewohlov povratek iz Kitajske

BERLIN, 30. — Ministrski predsednik Vzhodne Nemčije Grotewohl se je vrnil v Berlin s svojega potovanja na Kitajsko. Ob prihodu je izjavil, da so razgovori, ki jih je imel ob povratku v Moskvi s sovjetskimi voditelji, okrepili v njem prepričanje, da «se ponovna združitev Nemčije lahko doseže samo s sporazumom med Vzhodno in Zahodno Nemčijo».

Kakor poroča agencija Tass, so Grotewohl in sovjetski voditelji, ki so se včeraj razgovarjali v Moskvi, poudarili, da je nujno organizirati sistem kolektivne varnosti v Evropi s sodelovanjem Vzhodne in Zahodne Nemčije. Ta sistem bi ustvaril take realne pogoje, ki bi omogočili ureditev nemškega vprašanja v skladu z interesi miru.

Martinovi razgovori v Pakistanu

KARAČI, 30. — Italijanski zunanji minister Gaetano Martino je imel danes vrsto razgovorov v pakistanskem glavnem mestu, kamor je prispel včeraj. Martino je imel predvsem dva dolga razgovora z zunanjim ministrom Hamidom Coudrijem, obiskal pa je tudi notranjega ministra, finančnega ministra ter ministra za industrijo in trgovino. Govorili so predvsem o možnosti italijanske tehnične pomoči in dobave naprav. Martino je obiskal tudi pakistanskega ministrskega predsednika Mahomeda Alija, ki ga je zaradi bolezni sprejel v svoji zasebni rezidenci.

Jutri bo Martino odpotoval iz Karačija v Colombo.

Letalski promet v letu 1955

RIM, 30. — V letošnjem letu je 74 letalskih družb, ki so včlanjene v IATA (mednarodno združenje letalskega prometa), prepeljalo 70 milijonov potnikov ali 20 odst. več kot lani. Približno enako je bilo povečanje prepeljanega tovora in letalske pošte.

Te številke vsebuje poslanica, ki jo je ob Novem letu poslal včlanjenim družbam glavni direktor IATA sir William Hildred, nanašajo pa se za sedaj izključno na promet, ki so ga opravila letala z batnimi motorji. Za leto 1956 predvidevajo promet vsaj 85 milijonov potnikov, za leto 1957 pa sto milijonov. Poleg tega bodo prihodnje leto začela redno obratovati letala na turbopropelerski pogon, kmalu za njimi pa tudi reakcijska potniška letala.

BELA HIŠA ODGOVARJA na kritike proti Eisenhowerju

Polemika zaradi Eisenhowerjevih in Dullesovih božičnih poslanic - «New York Times» očita «tehnično zaostalim rasam», da skrbijo bolj za svoj razvoj kot za «svojo svobodo» - Novoletni sprejem v Kremlju

MOSKVA, 30. — Ob Novem letu je predsednik sovjetske vlade Bulganin povabil vse šefe diplomatskih predstavništev v Moskvi na sprejem, ki bo v Kremlju. To je prvič, da so tuji diplomati povabljeni na novoletno slavje v kremeljsko palačo.

Ves sovjetski tisk objavlja danes zelo obširna poročila o včerajšnji zaključni seji Vrhovnega sovjeta, na kateri sta govorila Bulganin in Hruščev, in prinaša v celoti njuna govora.

WASHINGTON, 30. — Bela hiša je izdala danes poročilo v zvezi z včerajšnjimi izjavami Hruščeva o božičnih poslanicah predsednika Eisenhowerja. Izjava Bele hiše omenja, da je Hruščev dejal, da Eisenhowerjeva in Dullesova poslanica nista bili v skladu z ženevskim duhom, in nadaljuje: «V Ženevi je bilo jasno povedano sovjetskim voditeljem, da «ženevski duh» ne more pomeniti in ne pomeni omiljenja miroljubne volje ZDA, da se doseže svoboda in pravica za zatirane narode na svetu». Izjava Bele hiše navaja izvlečke iz Eisenhowerjevega uvodnega govora v Ženevi in iz njegovega poročila po ameriškem radiu po zaključku konference štirih velikih, ki govorijo v istem smislu.

Ameriški državni tajnik John Foster Dulles pa je v izjavi reviji «Nation's Business» dejal, da poskuša ZSSR, kot kaže, sejati razdor med «svobodne narode», jih «ščuvati k medsebojnemu sovraštvu in jim ponujati pomoč enemu proti drugemu». Dulles pravi nato zelo sarkastično, da je «biti mešetar z mednarodnim sovraštvom še vedno bolje, kot biti mešetar smrti». Iz vsega tega izvaja Dulles nauk, da je treba vztrajati v «preventivni politiki», in obtožuje ZSSR, da poskuša «sistematično izkoriščati položaj v svobodnih državah, ki se zdijo razdeljene zaradi sporov zgodovinskega značaja»; pri tem navaja kot primere spore med Izraelom in arabskimi državami, med Indijo in Portugalsko zaradi «portugalskih pokrajin v jugovzhodni Aziji», med Indijo in Pakistanom zaradi Kašmira ter med Pakistanom in Afganistanom zaradi Pahtunistana.

Današnji «New York Times» pa sodi, da bo glavna politična vsebina leta 1956 v «borbi med zahodnimi državami in komunističnim blokom za prijateljstvo tehnično zaostalih ras». Na splošno, pravi list, «je vedno teže zavirati zahteve, ki jih postavljajo tehnično zaostale rase, da bi uživale blaginjo zahodne civilizacije». List končno zameri tem «tehnično zaostalim rasam», da so pripravljene sprejeti pomoč za svoj napredek tudi od ZSSR, namesto da bi predvsem skrbele «za svojo svobodo».

TRŽAŠKI DNEVNIK

SPOMINSKI DNEVI

Na današnji dan je leta 1941 zajela ljudska vstaja Bohinj, Poljansko in Selško dolino, Kranjsko goro in Jesenice.

Danes, SOBOTA 31. decembra
Silvester, Blažena
Sonce vzide ob 7.46 in zatone ob 16.29. Dolžina dneva 8.43. Luna vzide ob 19.49 in zatone ob 9.09.
Jutri, NEDELJA 1. januarja
Novo leto, Dragovid

S SINOČNJE SEJE TRŽAŠKEGA OBČINSKEGA SVETA

NA DNEVNEM REDU VRSTA navadnih upravnih vprašanj

Med drugim so razpravljali o čistilkah v občinskih poslopjih, o plinskih grelcih v kopalnicah ljudskih hiš, o pobiranju smeti v predmestnih predelih itd.

Sinočnja seja tržaškega občinskega sveta se je začela z vprašanji svetovalcev. Komunistični svetovalec Radich je ponovno opozoril odgovornega odbornika, da nekateri šoferji podjetja za mestno čistočo niso še dobili plačanih izrednih ur, ki so jih opravili že preteklo pomlad. Dejal je, da je odbornik Carra že oktobra zagotovil, da jim bodo te izredne delovne ure gotovo plačali. Gre za izredno delo, ki so ga ti šoferji izvršili in ki je preseglo predpisano normo izrednih ur za občinske uslužbence. Odbornik Carra, ki odgovarja za občinska industrijska podjetja, je izjavil, da so morali za izplačilo teh delovnih ur pripraviti poseben sklep, ki so ga poslali v odobritev pokrajinskim upravnim nadzornim organom, ki ga še niso odobrili. Poudaril pa je, da morajo tem šoferjem plačati te delovne ure in zagotovil, da se bodo zanimali, za čimprejšnje izplačilo. Svetovalec Tolloy je vprašal odgovornega odbornika, ali je res, da so pri zadnjem dodeljevanju ljudskih stanovanj dodelili stanovanja tudi istrskim beguncem, za katere se v Trstu zidajo hiše posebej. Odgovorili mu bodo na eni od prihodnjih sej.

Svetovalec Morelli (MSI) je zahteval odločen poseg občinske uprave in Zavoda za ljudske hiše v zadevi plinskih vodnih grelcev v kopalnicah, v hišah IACP, ki so že mnogokrat povzročili stanovalcem nevšečnosti. Pred kratkim so ti grelci povzročili dve smrtni žrtvi zaradi uhajanja plina. Zahteval je, naj zaradi teh nesreč izvedejo strogo preiskavo. Podžupan Visintin je odgovoril, da so se nesreče s plinom zgodile prav v hišah, ki jih je sezidala občina in ki jih je dala v upravljanje IACP. Občinska uprava, je dejal podžupan, je že svoj čas obvestila stanovalce teh hiš, naj pazijo na te plinske grelce, ki morajo biti vsi zamenjani. Občina je v vseh hišah, ki so še pod njeno upravo, zamenjala te grelce. Sedaj so v teku razgovori z IACP za njihovo zamenjavo v vseh tistih hišah, kjer so še nameščeni. Ker je vprašanje nujno, je podžupan zagotovil, da bodo storili vse, da bo zadeva čimprej rešena, ker ostaja še vedno nevarnost zastrupitve s plinom.

Nato je župan sporočil, da bodo občinski upokojenci dobili trinajsto mesečno pokojnino prihodnji teden. Dejal je, da je bilo računovodstvo v zadnjem tednu preobremenjeno z delom in ni uspelo pripraviti teh pokojnin.

Po koncu vprašanj je občinski svet začel razpravljati o številnih sklepih odbora. Podžupan Visintin je predložil v odobritev več sklepov za nakup zemljišč, popravilo šolskih poslopij, ureditev lastnine športnega igrišča pri Sv. Alojziju in drugje, ki so jih sprejeli z večino glasov. Odbornik Carra je predložil sklep za nakup dveh posebnih kamionov za prevoz smeti. Sklep so sprejeli. Nato je isti odbornik predložil sklep za nakup 3000 novih nabiralnikov za smeti, ki jih bodo namestili pri Sv. Jakobu in drugih predmestnih rajonih. V teh rajonih niso bili še nameščeni ti nabiralniki oziroma sodčki in pobirajo smeti kar iz posod, ki jih ljudje puščajo v hišnem vhodu.

Odbornik je tudi sporočil, da bodo prihodnje leto kupili naprave za pranje sodčkov za smeti, ki jih morajo sedaj prati z rokami. Te naprave bodo prihranile uslužbencem mnogo truda in jih higiensko zavarovale. Sklep je bil soglasno sprejet. Po nekaterih sklepih navadnega upravnega značaja, ki so bili soglasno sprejeti, je odbornik Dulci predložil sklep za licitacijo del za čiščenje nekaterih občinskih poslopij. Odbornik je dejal, da ima občina sedaj v stalni službi 190 čistilk, 60 čistilk pa je začasno zaposlenih. Dejal je, da je zaradi gradnje novih šolskih in drugih občinskih poslopij nujno sprejeti v službo še 12 ali 13 čistilk. Odbornik je poudaril, da občina ne more sprejeti v službo teh čistilk, češ da je na tem delovnem področju že dosegla dovoljeno število uslužbencev. Zato mora občina poveriti to delo zasebnemu podjetju. Pogodba naj bi veljala za vse leto 1956.

Dr. Jože Dekleva in svetovalci KP so glasovali proti temu sklepu. Svetovalec Radich je upravičeno poudaril, da bi morala občina sprejeti v službo te čistilke in ne dajati tega dela zasebnikom, ki bodo izkoriščali delavke. Če bo občinska uprava z izročitvijo teh del zasebnikom prihranila okrog 3 milijone lir, pomeni, da bo zasebno podjetje hudo izkoriščalo zaposlene čistilke in da bo demokristjanska občinska uprava s tem sklepom to izkoriščanje podprla. Hkrati je dejal, da med občinskimi delavci vedno pomanjkuje delovne sile in da bi moral občinski odbor poskrbeti za zaposlitev še drugih delavcev.

Odbornik Cumbat, ki odgovarja za osebje, je predložil v odobritev sklep o zavarovanju proti nezgodam na delu vseh občinskih uslužbencev, ki še niso zavarovani. Pogodba z zavarovalno družbo velja za deset let. Nato je občinski svet izvolil občinske predstavnike v upravni odbor otroške bolnišnice «Burlo Garofalo». Ob zaključku seje je župan voščil časnikarjem in svetovalcem ter njihovim družinam srečno novo leto.

Vozno osebje ACEGAT potrdilo sklepe skupščin

Kot smo že včeraj poročali, je vozno osebje ACEGAT na skupščinah zavrnilo načrt turnusov ravnateljstva ACEGAT in potrdilo lastni načrt. Na skupščini so tudi sklenili, naj se vse osebje izreče o tem z referendumom. Včeraj so ta referendum izvedli in 85 odstotkov vsega osebja se je izreklo za protestno gibanje. Ostalih 15 odstotkov se je izreklo proti ali pa oddalo pri glasovanju belo glasovnico.

Z referendumom je torej velika večina uslužbencev pooblastila sindikalne organizacije, naj začnejo z gibanjem za dosego takih turnusov, ki bodo za uslužbence sprejemljivi.

Vladni komisariat o odpustih v prekvalifikacijskih tečajih

Vladni generalni komisariat je izdal včeraj poročilo v zvezi z vestmi o odpustih v prekvalifikacijskih tečajih v Zavljah. V poročilu pravi, da se odpusti tičejo 22 delavcev, ki so jih najeli v teku leta 1955 za zidanje objektov ob demarkacijski črti, kakor tudi 225 učencev prekvalifikacijskih tečajev, ki končajo danes 31. septembra predpisano dobo strokovnega usposabljanja.

9. JANUARJA 1956 PRI „RDEČI HIŠI"

Sestanek carinikov glede obmejnega prometa

Razpravljali bodo o številnih vprašanjih, ki zavirajo razvoj prometa

Dne 9. januarja bo, kot se zdi, pri «Rdeči hiši» poleg goriške državne meje sestanek italijanskih in jugoslovanskih carinskih funkcionarjev. Ta sestanek bi moral biti že 20. decembra, vendar so ga zaradi tehničnih razlogov preložili.

Med razgovori bodo razpravljali o številnih perečih vprašanjih, ki zavirajo razvoj osebnega prometa in ki povzročajo neprijetnosti prebivalcem na obeh straneh državne meje.

Tako bodo med drugim razpravljali o prenosu živil, saj predvidevajo sedanji carinski predpisi napravljeni na osnovi videmskega sporazuma, da se lahko prenese čez mejo samo živila potrebna za enodnevno bivanje. Na sestanku bodo skušali doseči sporazum, ki ne bi tako strogo omejeval prenosa živil.

Zlasti pa je zanimivo vprašanje prenosa valute in zdi se, da sta obe zainteresirani vladi že potrdili predlog o povišanju dovoljene vsote, tako da bo najvišja vsota dosegla 3.500 dinarjev odnosno 7.000 lir na mesec, poleg tega pa še po 300 dinarjev odnosno 600 lir za vsak prehod. Istočasno bodo verjetno tudi potrdili, da se lahko prenese omenjena vsota svobodno, tako da skupni znesek ne bo presegel dovoliene mesečne vsote denarja. Na ta način bo omogočeno, da se prenese 7.000 lir oz. 3.500 din že ob enem samem prehodu meje.

Počasi se daleč pride

Medtem ko je 77-letni Severo Lochmer iz Ul. S. Nicolò včeraj zvečer tekel proti filobusu, ki je stal pred predorom na Trgu Sansovino, se je spotaknil ob kup gradbenega materiala in tako nerodno padel, da si je izpahnil desno ramo. Mož se je nemudoma odpravil v bolnišnico, odkoder pa so ga s priporočilom, nekaj dni počitka odslovili.

Posledice padca

43-letni šofer Gaetano Altademo iz Castravillara v bližini Cosenze je vceraj prisel s svojim tovornikom po opravkih v naše mesto in ker je začutil v prsnem košu precejšnje bolečine, se je zatekel po zdravniško pomoč v bolnišnico. Tu so mu ugotovili verjetni zlom nekaterih reber, a so ga vseeno odslovili s priporočilom, da se sam zdravi v rojstnem kraju.

Mož, ki bo verjetno okreval v 5 ali v primeru zloma v 15 dneh, je izjavil, da je okoli 20. ure 28. t.m. v Gioia del Colle, kjer se je ustavil s svojim tovornikom, pri izstopanju iz šoferske kabine nerodno padel, pri čemer je udaril s prsnim košem ob rob pločnika.

Uspavalni praški so ga omamili

Ko so sorodniki prišli včeraj zjutraj v sobo 27-letnega Salvatora Colina iz Drevoreda R. Sanzio, so ga našli skoraj nezavestnega na postelji z znaki zastrupljenja. Nemudoma so poklicali na pomoč osebje Rdečega križa, ki so Colina odpeljali v bolnišnico, kjer so ga pridržali s prognozo okrevanja v 2 ali 3 dneh na II. zdravniškem oddelku. Mladenič ni mogel govoriti. Njegova sestra, ki ga je spremila v bolnišnico, pojasnila, da so našli poleg njega na postelji prazno stekleničico uspavalnih tablet Veramona, katere je Colino verjetno sredi noči in iz do sedaj še nepojasnjenih razlogov zaužil.

Tramvaji danes in jutri

Danes, kakor že pred božičem, bo redni tramvajski promet prenehal kaki dve uri pred normalnim urnikom, medtem ko bodo jutri začeli voziti tramvaji in filobusi okoli 7. ure zjutraj.

Po prenehanju rednih voženj in v nočnem času pa bodo vozili avtobusi, tramvaji in filobusi št. 31, 32, 33 in 34 s presledkom 10 ali 15 minut.

Nočni vozovi bodo vozili na sledečih progah:

št. 31 — Sv. Ivan, Ul. Giulia, Ul. Battisti, Portici di Chiozza, Ul. Carducci, Goldonijev trg, predor Sandrinelli, predor Sv. Vida, Ul. D'Alviano, Ul. Broletto, Sprehajališče sv. Andreja in Škedenj.

št. 32 — Barkovlje, Miramarski drevored, glavni kolodvor, Oberdankov trg, Ul. Carducci, Goldonijev trg, Korzo, Borzni trg, Nabrežje in Campo Marzio.

št. 33 — Rocol, Ul. Revoltella, Ul. Piccardi, Ul. Canova, Ul. Stuparich, Ul. Gatteri, Ul. Ginnastica, Goldonijev trg, Ul. S. Pellico, predor Sandrinelli, Trg G. B. Vico, Trg Sansovino, Ul. D. Bramante, Ul. sv. Justa, Ul. Tiepolo, Ul. Segantini, Ul. Navali, Ul. Besenghi, Ul. De Amicis, Ul. Carli, Ul. Colautti, Ul. Schiaparelli, Ul. dei Calvola, Drevored Campi Elisi in Campi Elisi.

št. 34 — Goldonijev trg, Ul. S. Pellico, predor Sandrinelli, Trg G. B. Vico, Trg Sansovino, Ul. Sv. Jakoba, Istrska ulica, Ul. Flavia do mitnice.

Vozni red konca in začetka rednih voženj za danes zvečer oziroma jutri zjutraj pa je sledeč:

1	iz Ul. Doda	21.31	7.13
	z gl. kol.	21.31	7.29
2	iz Boškete	21.14	7.00
	iz Škednja	21.38	7.22
3	od Sv. Ivana	21.13	7.10
	iz C. Marzia	21.38	7.35
5	s Trga Perugino	21.25	7.10
	iz Rojana	21.25	7.30
6	od Sv. Ivana	21.12	7.04
	iz Barkovelj	21.37	7.29
8	iz Rojana	21.23	7.15
	iz C. Marzia	21.27	7.14
9	od Sv. Ivana	21.07	7.05
	iz Campi Elisi	21.40	7.35
10	s T. Valmaura	21.34	7.06
	z Borznega trga	21.34	7.24
11	iz Rocola	21.30	7.07
	z Borznega trga	21.35	7.12
15	s Trga Goldoni	21.20	7.15
	iz C. Marzia	21.34	7.29
16	s Trga Goldoni	21.33	7.07
	iz Campi Elisi	21.48	7.22
17	iz Ul. S. Cilino	21.33	7.12
	z Borznega trga	21.28	7.29
18	iz Ul. Cumano	21.33	7.37
	s Trga Oberdan	21.16	7.20
19	iz Ul. Flavia	21.17	7.09
	z gl. kol.	21.18	7.30
20	iz Milj	21.25	7.20
	» do Žavelj		7.10
	s Trga S. Mitnice	21.13	6.50
25	s Katinare	21.36	7.35
	iz Ul. Carducci	21.16	7.10
28	iz Kolonje	21.43	7.40
	iz largo Riborgo	21.28	7.19
29	iz Škednja	21.28	7.28
	s Trga S. Mitnice	21.30	7.15
30	z gl. kol.	21.30	7.00
	s Trga Rosmini	21.15	7.15

Jubilejne znamke

Poštno ravnateljstvo sporoča, da bodo od danes v prodaji jubilejne znamke po 25 lir v spomin pesniku Giovanniju Pascoliju ob 100-letnici njegovega rojstva in po 100 lir v spomin Giuseppu Mazziniju. Znamke bodo veljale vse leto 1956, zamenjavali pa jih bodo do 30. junija 1957.

Pretegnil si je mišice

Med razkladanjem premoga z železniškega vagona na postaji v Rocolu si je težak Rosario Kavčič od Sv. M.M. sp. včeraj pozno popoldne tako pretegnil mišice, da je moral opustiti delo in se odpraviti domov. Ker pa se mu doma stanje ni izboljšalo, pri čemer so se bolečine stopnjevale, se je moral težak zateči v bolnišnico, kjer so ga s prognozo okrevanja v 7 ali 10 dneh pridržali na opazovalnem oddelku.

Obvestilo konzulata FLRJ

Iz urada predstavnika vlade FLRJ v Trstu sporočajo, da ne bodo sprejemali strank dne 2. in 3. januarja 1956. Stranke bodo zopet sprejemali v sredo, 4. januarja.

Ugodnosti v korist uslužbencev pokrajine

Iz pristojnih virov se je zvedelo, da je baje področni upravni odbor odobril sklep pokrajinskega odposlanstva glede aplikacije odloka z dne 13. 7. 1954 o ugodnostih v prid nekaterih uslužbencev pokrajine, ki so bivši borevniki. Sedaj baje že proučuje stvar vladni generalni komisariat.

Urnik poštnega urada za nakaznice

Poštno ravnateljstvo sporoča, da bo glavni urad za denarne nakaznice in prihranke na glavni pošti danes odprt do 16.30, in sicer zato, da ugodi večji potrebi občinstva glede denarnih operacij.

Nesreča na delu

Med stisnjevanjem matice v delavnici bratov Pippa je 45-letni Alberto Englaro iz Škedenjske ulice s tako silo povlekel angleški ključ, da mu je zdrsnil iz roke in ga močno udaril po očesu.

Mož se je takoj po nezgodi z delodajalčevim avtom zatekel v bolnišnico, kjer so ga zdravniki zaradi ran na očesu in nad očesom pridržali s prognozo okrevanja v 15 dneh na okulističnem oddelku.

Padec z zidarskega odra

S prognozo okrevanja v 30 dneh so včeraj popoldne pridržali na ortopedskem oddelku 26-letnega zidarja Pietra Paceja iz Ul. Giulia št. 56, kateremu so ugotovili poleg drugih manjših poškodb, kot n.pr. udarec na levem ramenu in praske na komolcu tudi verjetni zlom desnega ramena.

Pace, ki se je zatekel v bolnišnico z rešilnim avtom, je izjavil, da je med delom pri gradnji tovarne «Orion» v žaveljskem industrijskem pristanišču nerodno padel s 3 metrov visokega zidarskega odra.

SNG
ZA TRŽAŠKO OZEMLJE

PRVA UPRIZORITEV «GLEDALISCA V KROGU» V TRSTU

MILAN BEGOVIĆ

BREZ TRETJEGA

Drama v treh dejanjih (dveh delih)

Prevedel Pavel Golia

Nastopata
ŠTEFKA DROLČEVA v vlogi Gige Baričeve in MIHA BALOH v vlogi Marka Bariča, njenega moža

Režiser JOŽE BABIČ

Premiera
v četrtek 5. januarja 1956 ob 20.30 v dvorani na stadionu «I. maj», Vrdelska cesta 7.

Ponovitve:
v petek 6. januarja 1956 ob 16.30 in ob 20. uri,
v soboto 7. januarja 1956 ob 20.30 in
v nedeljo 8. januarja 1956 ob 16.30 in ob 20. uri

VSE PREDSTAVE V DVORANI NA STADIONU «I. MAJ»

Mladini izpod 14 let vstop ni dovoljen. Prosimo cenj. obiskovalce in starše, ki kljub našim opozorilom vodijo k predstavam svoje otroke, da tokrat upoštevajo naše navodilo, ker otrokom ne bo pod nobenim pogojem dovoljen vstop.

* * *

Ker bo SNG to predstavo uprizorilo samo v dvorani na stadionu in v Prosvetni dvorani v Gorici, vabimo vse naše prijatelje iz mesta in okolice, da si uprizoritev ogledajo v gori navedenih dnevih.

PD «S. Škamperle»
pri SV. IVANU
vabi na
silvestrovanje
ki bo danes z začetkom ob 21. uri v veliki dvorani na stadionu «Prvi maj».
Dvorana je okusno dekorirana po načrtu slikarja Milka Bambiča.
— Izbrani orkester —
POSLOVAL BO DOBRO ZALOŽEN BUFFET

Vabimo na veselo
silvestrovanje
ki bo danes od 21. do 5. ure v Prosvetnem domu na OPCINAH

Prosvetno društvo «TABOR» pri Divači priredi 1.I.1956 ob 15. uri ljudsko dramo v petih dejanjih in sedmih slikah
Lovski tat
Za polnoštevilno udeležbo se priporoča društveni odbor.

Grattacielo. 16.00: «Rimske zgodbe». V. De Sica, Totò, S. Pampanini.
Alabarda. 16.00: «Simfonija ljubezni» (Schubert), C. Laydu, M. Vlady.
Ariston. 16.00: «Vsi smo iz Milana», C. Campanini, C. Croccolo.
Armonia. 15.00: «Timberjack», S. Hayden, V. Ralston.
Aurora. 16.00: «Dolga siva vrsta», T. Power, M. O'Hara.
Garibaldi. 15.30: «Tihotapka Alina», G. Lollobrigida, A. Nazzari.
Ideale. 16.00: «Protivohunstvo», C. Gable, L. Turner.
Impero. 16.00: «Annie» (Oh, mein papà).
Italia. 15.30: «Simfonija ljubezni» (Schubert), C. Laydu, M. Vlady.
S. Marco. Danes zaprto. Jutri ob 14.00: «Med dvema ljubeznima», G. Garson.
Kino ob morju ob 21.00 Silvestrovanje.
Moderno. 16.00: «Frou-Frou», D. Robin, G. Cervi.
Savona. 15.30: «Pred orkanom», V. Heflin, N. Olson.
Viale. 16.00: «Pesem izseljenca», Luciano Tajoli.
Vittorio Veneto. Danes ples.
Azzurro. 16.00: «Amerikanec», G. Ford, U. Thiess.
Belvedere. 15.30: «Črni prestol», Burt Lancaster.
Marconi. 16.00: «Princ študent», A. Blyth, E. Purdom.
Massimo. 16.00: «Neustrašni mož», K. Douglas, J. Crain.
Novo cine. 16.00: «Cigan», Donna Corcoran.
Odeon. 16.00: «Totò v peklu», M. Frau, F. Franco.
Radio. 16.00: «Vitezi okrogle mize», R. Taylor, A. Gardner.
Venezia. 15.30: «Rob Roj, škotski upornik», R. Todd, G. Johns.
Skedenj. 18.00: «Zgodba o Glennu Millerju».

RADIO

SOBOTA, 31. decembra 1955

TRST POSTAJA A

11.30 Zabavna glasba; 12.00 Naša vina; 12.10 Za vsakogar nekaj; 12.45 Kulturni obzornik; 12.55 Jugoslovanski motivi; 13.30 Operne arije; 14.45 Ritmični orkester Swinging Brothers; 15.05 Slavni pevci; 15.30 Kavarniški koncert orkestra Carla Pacchiorija; 15.50 Chopin: Barkarola, opus 60; 16.00 Sobotna novela; 16.15 Domači odmevi; 16.45 Giordano: Stavki iz opere «Fedora»; 18.15 Plesna glasba; 18.45 Poje Lily Pons; 19.00 Orkester David Rose; 19.15 Sestanek s poslušalkami; 19.30 Koncert pianistke prof. Mirce Sancinove; 19.50 Gluck: stavki iz opere «Alkestis»; 20.00 Šport; 20.05 Veseli motivi; 20.30 Lahki orkestri; 21.00 Silvestrov variete; 22.00 Silvestrov ples; 23.30 Nočni ples; 24.00 Novoletna voščila.

TRST I.

14.45 Tržaška kulturna kronika; 18.30 Tržaška zabavišča; 19.00 Razni zbori.

KOPER

Slovenska poročila: 6.30, 7.45, 13.30, 14.30, 19.30 in 23.30. **Hrvatska poročila:** vsak dan ob 20.20. **Italijanska poročila:** 6.15, 12.30, 19.00 in 23.00.

6.00 Jutranja glasba; 7.00 Koledar, vremenska napoved, napoved časa; 7.05 Glasba za dobro jutro; 7.30 Za naše žene; 11.30 Ženska ura; 11.50 Ondina Otta pred našim mikrofonom; 14.00 Pisan spored glasbenih ugank; 14.40 Kulturna kronika; 14.50 Komorni zbor iz Celja; 17.30 Pobornik sodobne glasbe: Dimitrij Šostakovič; 18.25 Novoletni običaji pri raznih narodih; 18.45 Ljudske pesmi; 19.15 Šport; 20.30 Jurina in Franina — pozdrav Istranom; 21.00 Novoletno glasbeno razpoloženje; 21.30 Veseli radijski večer; 22.30 S šalo in smehom v novo leto; 23.30 V pričakovanju novega leta; 23.59 Novoletne čestitke; 24.00 Veselo novo leto — zabavna in plesna glasba; 2.00 Zaključek večerne oddaje.

SLOVENIJA

327,1 m, 202,1 m, 212,4 m
Poročila ob 5.00, 6.00 7.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 22.00.

11.00 Radijski koledar; 11.05 Gospodinjski nasveti; 11.15 «Polka je ukazana...» (pester spored slovenskih narodnih); 11.45 Pojte z nami, otroci, pesmico «Na gozdni stezici»; 12.00 Lahek opoldanski glasbeni spored; 12.40 Priljubljene klavirske skladbe; 13.30 Novoletne čestitke; 15.15 Cingljajte, sani dedka Mraza!; 18.00 Šport v letu 1955; 20.00 Veseli večer; 20.15 Pozdrav našim izseljencem; 20.20 Plešite, pojte in smejte se z nami (pester silvesterski spored); 24.00 Novoletni pozdrav predsednika republike maršala Tita; 24.10 Z dobro voljo v Novo leto; 2.00 Zaključek oddaje.

S SINOČNJE TISKOVNE KONFERENCE PODPREDSEDNIKA POKRAJINE

SISTEM LOKALNE UPRAVE JE TREBA NUJNO REORGANIZIRATI

Obsežno delo pokrajine v okviru socialnega skrbstva, dobrodelnih ustanov, šolstva in pri vzdrževanju pokrajinskih cest

Sinoči je na tiskovni konferenci podpredsednik tržaške pokrajine kap. Giordano Bruno Mislei obrazložil prisotnim novinarjem proračun pokrajine za leto 1956 in govoril o delovanju te pomembne ustanove ter o nekaterih perečih vprašanjih, ki zavirajo njeno normalno poslovanje.

Podpredsednik je tako podčrtal nujno potrebo po reorganizaciji sistema lokalnih ustanov, saj so sedaj zelo deljene kompetence različnih lokalnih ustanov in državnih ustanov, tako da prihaja v nekaterih primerih celo do absurdov. Tržaška pokrajina, ki se ukvarja predvsem s socialnimi vprašanji in z delom cestnega omrežja mora med drugim tudi skrbeti za vojašnice oboroženih sil policije, čeprav nima s policijo in javno varnostjo nobenega opravka. Slična zmešnjava je tudi glede šol, kjer pokrajina skrbi za vzdrževanje poslopij in za plače pomožnega osebja tehničnih srednjih šol, medtem ko skrbi za ostale srednje šole občinska uprava. Takih primerov je mnogo in morda se najbolj čuden nanaša na lastnino in upravo državne palače na Trgu Unità. V tej palači je sedež prefekture in generalnega vladnega komisariata, ki plačujeta pokrajini redno fiktivno najemnino in jim pokrajina vzdržuje poslopje. Pokrajina pa je po drugi plati, tudi zaradi takih neustreznih izdatkov pasivna, zaradi česar mora conski proračun kriti njen primanjkljaj.

To stanje seveda škodi delovanju pokrajine in vseh ostalih javnih ustanov, saj morajo vse te ustanove dobršen del naporov in sredstev porabiti za nepotrebno medsebojno birokracijo in kar je najvažnejše nimajo dovolj možnosti, da avtonomno sprejemajo potrebne ukrepe za izboljšanje uprave, šolstva, socialnega skrbstva itd. Po mnenju izvršnega odbora pokrajine bi bilo treba rešiti vsa ta vprašanja čimprej, tako da bi prišlo do organskega izvrševanja nalog. Pri tem se ne bi smeli ustaviti pri polovičnih uprepih, temveč hkrati tudi v praksi uveljaviti decentralizacijo oblasti, predvideno v ustavi, tako da bi lahko lokalne ustanove z večjo avtonomnostjo izvajale svoje dolžnosti.

To pa je zvezano z ustanovitvijo v ustavi predvidenih avtonomnih pokrajin, kar pride še posebno v poštev za Trst, ki bi moral po mnenju podpredsednika imeti iz gospodarskih razlogov prvi svojo avtonomijo.

Z novimi upravnimi volitvami bo v Trstu končno uveljavljen glede upravnega odbora pokrajine princip voliinosti članov in bo pokrajina postala res reprezentativni organ, kar v vseh preteklih letih ni mogla biti, saj so bili njeni člani postavljeni od zgoraj.

Proračun pokrajine za leto 1956 predvideva 1.748,6 milijonov lir dohodkov, od česar znašajo redni dohodki 908,1 milijonov lir (deleži davkov, taks itd.), medtem ko bo država prispevala 840,6 milijonov lir. Tem dohodkom se pridružuje še 8 milijonov lir prihrankov iz letošnjega poslovnega leta. Državni prispevek je nujen, ker so davki pač takšni, kot so, in ni možno priviti davčnega vijaka zaradi slabega gospodarskega položaja, zaradi česar se tudi v prihodnjem letu ne more pričakovati znatnega povečanja normalnih davčnih dohodkov. Poleg tega pa v Trstu ni uveljavljen zakon, ki predvideva oddelitev dela IGE, dela takse na avtomobile in prispevkov ECA v korist pokrajine. Iz tega vzroka ima pokrajina okrog 240 milijonov lir dohodkov manj, kot bi jih morala imeti in je njen dejanski deficit za to vsoto majnši.

Okrog 63 odstotkov vseh izdatkov, ki znašajo skupno 1.775,7 milijonov lir, gre za dobrodelnost in socialno skrbstvo. Tu gre za 6 različnih ustanov, med katerimi je največja tržaška umobolnica pri Sv. Ivanu. V tej zdravstveni ustanovi je sedaj 1.100 bolnikov, medtem ko vzdržuje pokrajina 276 bolnikov po ostalih umobolnicah v Italiji, ker jih ne more sprejeti v Trstu zaradi pomanjkanja prostora. Iz tega razloga kot tudi zato, da bi se izboljšal položaj bolnikov in zlasti, da bi se omogočilo uspešnejše preventivno zdravljenje, je pokrajina že predložila generalnemu vladnemu komisariatu predlog za zgraditev modernih paviljonov za preventivni pregled bolnikov. Sedaj namreč vsakega bolnika zadrže na tem oddelku le 15 dni in v posebnih primerih 30 dni, nakar ga ali proglasijo za umobolnega in sprejmejo v umobolnico ali pa odpuste. Ta čas je prekratek, saj gre za zelo resno materialno in v mnogih primerih tudi moralno stanje prizadetih, ki so za vse življenje v podrejenem položaju, če so bili le en dan v umobolnici.

Posebno pozornost zaslužita «Zdravniški pedagoški inštitut» in šola za psihično zaostale otroke v «Villa Giulia», kjer se z najmodernejšimi metodami zelo uspešno prevzgaja zaostale in psihično neuravnovešene otroke.

Pokrajina se poleg tega bavi tudi s skrbstvom za nezakonske otroke, kjer v zadnjih letih ugotavljajo, da matere ne zapuščajo več svojih otrok in tako izginja žalostni pojav «najdenčkov». Vendar pa je socialno vprašanje nezakonskih mater še vedno zelo resno, zaradi česar skrbi pokrajina za 1.421 nezakonskih otrok. V ta namen delujeta dva inštituta: v inštitutu «Sergio Laghi» je sprejetih 70 nezakonskih fantov, medtem ko se v inštitutu v Barkovljah nudi predvsem pomoč materam. Pokrajina se pri reševanju tega vprašanja drži najmodernejših načel, da otrok najbolje fizično in duševno uspeva v materinem okrilju in pošlje otroke v omenjene in druge zavode le takrat, ko jih iz moralnih ali socialnih razlogov ni mogoče prepustiti materam.

Letošnji proračun predvideva 108 milijonov za vzdrževanje 48 km pokrajinskih cest. Tem cestam pa so se pred mesecem dni tudi formalno juridično pridružile okoliške občinske ceste, tako da bo pokrajina skrbela za vzdrževanje 120 km cestnega omrežja. Ta ukrep je postal nujen, saj so po vojni modernizirali številne občinske ceste s sredstvi gospodarskih načrtov in sedaj občine nimajo niti sredstev niti potrebnega tehničnega osebja, da bi te ceste lahko v redu vzdrževale.

Omembe vredno je tudi delo pokrajine za zaščito zdravja prebivalstva, saj pokrajina stalno kontrolira v sodelovanju z občinskim higienskim uradom vsa živila, ki prihajajo na tržaški trg. V ta namen ima pokrajina poseben «Zdravniško-mikrografski laboratorij» in «Kemijski laboratorij», ki pregledujeta vzorce živil. Nedavno je pokrajini uspelo, da si zagotovi 100 milijonov lir iz sredstev, katera predvideva conski proračun za javna dela, tako da bo lahko zgradila skupno ustrezno stavbo za oba omenjena laboratorija, ki v sedanjih neprimernih prostorih ne moreta v polnosti izvrševati svojih pomembnih funkcij.

K izdatkom za zdravstvo spadajo tudi sredstva za pokrajinski protituberkulozni konzorcij, ki skrbi za profilakso, in šola na odprtem, ki je omogočila okrepitev številnim ogroženim otrokom.

Na področju šolstva skrbi pokrajina za poslopja in za pomožno osebje vseh tehničnih srednjih šol, za državni konservatorij «G. Tartini» in je v zadnjem času prevzela od občine vzdrževanje državnega inštituta za umetno opremo in okrasitev ladij. V kratkem pa bodo s sredstvi pokrajine ponovno otvorili tehnični inštitut «L. da Vinci», za kar so porabili 50 milijonov lir, in višjo srednjo šolo «G. Oberdan», katero so prenovili in razširili ter za to porabili okrog 250 milijonov lir.

Poleg tega se pokrajina ukvarja tudi s številnimi drugimi vprašanji in med njimi s turizmom; vzdržuje, kot smo že omenili, vojašnice karabinjerjev, razpisuje štipendije ter kulturne in umetniške natečaje in podpira številne zasebne dobrodelne pobude.

Kot je razvidno iz poročila podpredsednika pokrajine, gre za izredno številne in razdrobljene dejavnosti, ki v mnogih primerih nimajo med seboj nobene zveze. Številne dejavnosti so nedvomno zelo koristne in potrebne, medtem ko bi nekatere spadale v kompetenco drugih državnih organov, saj na primer ni dvoma, da bi lahko karabinjerji sami vzdrževali svoje vojašnice. To povzroča nepotrebne dvojčke v upravi in zahteva čimprejšnjo radikalno demokratično izpremembo.

Uvedena preiskava v zvezi s kolektivno zastrupitvijo

Odmevi o zakuski, ki so jo priredili uslužbenci občinskega razkuževalnega podjetja, zaradi katere se je moralo več oseb zateči z znaki zastrupljenja s pokvarjeno hrano v bolnišnico, se še niso polegli. Včeraj se je moral tudi 44-letni Francesco Furlan iz Ul. Vasari zateči v bolnišnico, odkoder pa so ga po nudeni zdravniški pomoči odslovili. Mož je pojasnil, da je po zakuski začutil želodčne krče in ker včeraj ni mogel več prestajati bolečin, se je zatekel po pomoč.

Policija je uvedla preiskavo in baje so v trgovini, pri kateri so bile kupljene klobase, zaplenili več kosov, ki jih bodo pregledali.

VČERAJ POPOLDNE V UL. MONTECCHI

ZVEZA VOJNIH INVALIDOV obdarovala 120 vojnih sirot

Prisrčno srečanje malčkov z lutkami tov. Marsiča

Kakor vsako leto ob Novem letu, je tudi letos Zveza vojnih invalidov NOB obdarovala otroke padlih borcev in vojnih invalidov. Sinoči so se zbrali v lepo okrašeni dvorani P.d. «Ivan Cankar» v Ul. Montecchi malčki in njihovi starši. Otroci so bili prijetno presenečeni, ko so zagledali v dvorani oder lutkovnega gledališča. Nestrpno so pričakovali začetek in bolj kot zavitki, polni raznih daril, so jih mikale lutke.

Pred začetkom predstave, ko so prihajali v dvorano, so dobili slaščice, jih snedli, čebljali in, čudo, mirno sedeli na svojih stolih. Ko se je prikazal njihov stari znanec in prijatelj tov. Marsič, jih lepo pozdravil in se z njimi pogovoril, je bilo vzdušje še bolj prijetno in domače.

Ko pa so se prikazale lutke, je v polni dvorani vse utihnilo. Vsi so pozorno sledili igri, otroci pa so se ob dogodivščinah Mihca, tata in lutk brez lutkarja razživeli in z njimi sodelovali, klicali na pomoč policijo, se smejali bistremu psičku in nesreči lopova, ki je hotel okrasti dobrosrčno ženico. Ko pa so ob koncu zagledali na malem odru med lutkami, ki so premagale smrt, Marsičevo glavo, jim je skoraj vzelo sapo. Potolažili so se, ko jim je skupno z lutkami prisrčno voščil srečno novo leto in jim obljubil, da se bodo še videli.

Po lutkovni predstavi je sledilo razdeljevanje paketov. Skupno je bilo obdarovanih 120 otrok iz mesta in podeželja. Vsak je dobil nekaj njemu primernega, knjige, blago za oblekce, sadje, slaščice in seveda igračke. Pokukali so, kaj je notri, nato pa zadovoljni in srečni odšli domov s svojimi starši.

Urnik trgovin

Danes zvečer bodo vse trgovine ostale odprte do 21. ure. Jutri, 1. januarja pa bodo vse zaprte razen slaščičarn, ki bodo odprte od 8. do 21.30 in cvetličarn, ki bodo odprte samo med 8. in 13. ure.

IZ KOPRA

V Šmarjah pri Kopru obratuje nova tovarna za radijske sprejemnike

V tovarni, ki obratuje že mesec dni, sestavljajo radijske sprejemnike in bodo izdelovali razne gospodinjske aparate

V Šmarjah pri Kopru obratuje že dober mesec nova tovarna «Erma» (Elektro radio mehanika), kjer sestavljajo radijske sprejemnike. Zdaj je v «Ermi» zaposlenih 150 oseb, v novem letu, ko bodo začeli tudi proizvajati sestavne dele za radio sprejemnike ter razne gospodinjske aparate (sesalce za prah itd.), pa bo tu imelo dela nad 200 domačinov. Tovarna v Šmarjah je prvi industrijski obrat v teh krajih, ki so bili dolga leta pod tujo okupacijo zapuščeni in izkoriščani, med narodno osvobodilno borbo pa hudo prizadeti. Šmarje, ki so največja vas na Koprskem, so nacifašisti oktobra 1943 in junija 1944 skoraj popolnoma požgali in oropali. S požrtvovalnostjo in vztrajnim delom se je vas zdaj spet spravila na noge. Na mesto starinskih hiš, ki so se tiščale ena k drugi, so marljive roke postavile čedne hiše in vas se je razširila, da je zdaj bolj prijetna in lepša, čeprav so tu pa tam še vidni spomini na sovražnikovo divjanje.

Nova tovarna stoji v novem delu vasi pri športnem igrišču in blizu nove šole, ki je poleg lepega zadružnega doma ponos vaščanov. Mimogrede naj omenimo še, da imajo v Šmarjah osemletko in da bodo verjetno že v tem letu zgradili novo poslopje za nižjo gimnazijo.

V novi tovarni je bilo pred otvoritvijo malo napovedovanj in nepotrebnega «kokodakanja». Na pristojnem mestu so uvideli potrebo, da nudijo zlasti mladini teh krajev zaposlitev, nakazali so nekaj potrebnih kreditov, načrti so bili v kratkem izdelani in nedokončano stavbo, ki je bila namenjena v drugo svrho, so dogradili in izpolnili, da je tam zdaj čedna in moderna tovarna, v kateri je prijetno delati. Otvoritev nove tovarne je bila 27. novembra 1955; toda niso čakali, da bo tovarna prej zgrajeni in vse na svojem mestu. Pripravljati na delo so se začeli že v začetku maja. V improvizirani delavnici v zadružnem domu je bil tečaj, 15. maja so začeli prve poskušnje, 1. julija pa so v zasilni delavnici že začeli sestavljati prve radio sprejemnike znamke «Erma», medtem ko je buldožer še zravnaval prostor, marljivi šmarski zidarji pa so hiteli z gradnjo svoje tovarne, da bi bila dokončana za državni praznik, ki je imel tokrat za Šmarje in vse bližnje vasi še poseben pomen.

Tovarna v vasi je velik korak naprej; ko pa pogledamo v njeno notranjost in vidimo mlade sile, ki tu delajo in se učijo, tedaj laže razumemo njen pomen in vlogo. V tovarni so zaposleni skoraj sami domačini, oziroma domačinke, mlada dekleta iz Šmarij in bližnjih vasi; le tehnični kader je od drugod, ker ga v teh krajih še ni. Nekatera domača dekleta so se že usposobila za tehnično risanje in svoje delo vestno opravljajo; skupina fantov pa se uči strojnega in ročnega ključarničarstva. Poteka proizvodnje ni treba podrobno opisati; vse gre na tekočem traku in vsako dekle dobro ve, kaj mora napraviti, da bo aparat dober in kupec z njim zadovoljen.

A. B.

GLEDALIŠČA

GLEDALISCE VERDI

Pri gledališki blagajni se nadaljuje prodaja vstopnic za gala predstavo Verdijeve opere «Don Carlos», ki bo v četrtek 5. januarja za abonma red A za parter in lože ter red C za balkone in galerijo. Dirigiral bo Mario Rossi, v glavnih vlogah pa bodo nastopili Pili Martorell, Miriam Pierazzini, Roberto Turrini, Rolando Panerai, Nicola Rossi Lemoni, Antonio Massaria. Režija Carlo Piccinato, zborovodja Adolfo Fanfani.

OD VČERAJ DO DANES

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 30. decembra se je v Trstu rodilo 8 otrok, porok je bilo 7, umrlo pa je 10 oseb.

POROČILI SO SE: industrijski izvedenec Italo Teja in gospodinja Edmea Cossutti, delavec Renato Rubieri in gospodinja Giorgina Torcello, strojnik Giuseppe Visin in gospodinja Karla Krasovc, težak Tullio Palese in gospodinja Maria Vecchiet, podoficir Louis Jurasits in gospodinja Renata Ghersa, uradnik Ugo Dose in gospodinja Faysta Mogorovič, krojač Gaspare Mango in gospodinja Maria Mazzeo.

UMRLI SO: 69-letni Giuseppe Cerne, 45-letni Libero Frolja, 80-letna Elvira Bosello vd. Pangaro, 72-letni Roberto Contini, 70-letna Maria Ponis por. Parenzan, 58-letni Giovanni Varin, 81-letna Maria Parovel vd. Derin, 60-letna Benedetta Tuftan vd. Smundin, 82-letna Antonia Lombardi, 53-letni Giuseppe Cervellara.

VREME VČERAJ

Najvišja temperatura 11,6, najnižja 7,2, ob 17. uri 10,5 stop., zračni tlak 996,2 stanoviten, veter 3 km na uro jugozahodnik, vlaga 95 odst., padavine 8,2 mm, nebo pooblačeno, morje mirno, temperatura morja 10,6 stop.

NOCNA SLUZBA LEKARN

Biasoletto, Ul. Roma 16; Manzoni, Ul. Settefontane 2; Marchio, Ul. Ginnastica 44; Rovis, Trg Goldoni 8; Rossetti, Ul. Schiapparelli 58; Harabaglia v Barkovljah in Nicoli v Škednju.

Otroci, dospelo je vaše najljubše branje,
CICIBAN in PIONIR štev. 4.

Pavlihova
PRATIKA
za leto 1956, je edini koledar, ki ima samo vesele dni — razen žalostnih.
Povsod stane 100 lir

Razna obvestila

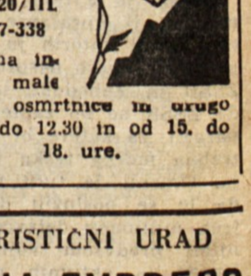
USIS obvešča, da bodo v ponedeljek 2. januarja 1956 uradi zaprti.

KINO

Rossetti. 15.00: «Državljan vesoljstva», J. Morrow, F. Domergue.
Excelsior. 15.00: «Lov na roparja», C. Grant, G. Kelly.
Fenice. 15.00: «20.000 milj pod morji», K. Douglas, J. Mason.
Nazionale. 15.00: «Policija trka na vrata», C. Wilde, R. Conte.
Filodrammatico. 16.00: Walt Disney: «Lilli in klatež». Cinemascope.
Supercinema. Zaprto zaradi obnove.
Arcobaleno. 15.30: «Lord Brummel», E. Taylor, S. Granger.
Astra Rojan. 16.00: «Mostova pri Toko-Riju», W. Holden, G. Kelly.
Capitol. 15.30: «Najlepša ženska na svetu», G. Lollobrigida, V. Gassman.
Cristallo. 16.00: «Neustrašni mož», K. Douglas, J. Crain.

Mali oglasi

BOŽICNI POPUST PRI MOTO GUZZI. «Cardellino» - «Zigolo» normalni - luksuzni 10.000! «Airone 250» turizem, šport 30.000! Izkoristite takoj! Obiščite nas! Na ogled pri Cremascoli, Fabio Severo 18.

Oglasni oddelek

TRST
Ul. sv. Frančiška 20/II.
tel. 37-338
sprejema inserate, male oglase, osmrtnice in drugo od 8. do 12.30 in od 15. do 18. ure.

TURISTIČNI URAD
ADRIA EXPRESS
Ul. Cicerone, 4 - Tel. 29243

ZAHVALA

Vsem, ki so z nami sočustvovali ob bridki izgubi naše nepozabne

Josipine Sulčič

in jo spremili na njeni poslednji poti, se najtopljeje zahvaljujemo.

DRUZINA SULCIC
Sv. Križ 123

Agrarni program francoske KP so osvežili za potrebe volilne kampanje

Nedavno je imel CK francoske KP v Saint-Denisu svoj plenum, ki je obravnaval vprašanje, ki formalno ni vezano na bližnje splošne volitve, namreč agrarno vprašanje. Spričo dejstva pa, da se je na plenumu dejansko diskutiralo o agrarnem programu francoske KP, tako o perspektivnem kakor tudi o neposrednem akcijskem programu, se more domnevati, da je bil končni cilj tudi tega zasedanja volilno-propagandni, ker se je z obravnavanjem tega vprašanja francoska KP obračala na znatni del francoskih volivcev, ki žive na deželi. Na plenumu se sicer volitve sploh niso omenile, vendar pa je francoska KP, s tem da je osvežila svojo agrarno politiko v predvolilni kampanji, hotela na osnovi tega programa mobilizirati zase določene kmečke sloje.

V čem sestoji agrarni program francoskih komunistov?

Izčrpni referat, ki ga je imel strokovnjak za agrarno vprašanje Waldek Rocher, kakor tudi zaključni govor generalnega sekretarja Thoreza, imata za osnovo znano tezo o pauperizaciji, ki je razteg-njena tudi na kmečkega delavca, malega kmeta in najemnika zemlje. Propadanje malega posestnika in najemnika, kakor tudi poslabšanje položaja kmečkih delavcev predstavljata posledico kapitalističnega razvoja, zaradi česar se tudi izboljšanje njihovega položaja more doseči le z uničenjem kapitalističnih odnosov na deželi, to je z uničenjem kapitalizma kot družbenega sistema.

Izhajajoč iz načela, da *«zemlja mora pripadati tistemu, ki jo obdeluje»*, agrarni program francoske KP poudarja tri zahteve, ki so bile postavljene že leta 1921 na kongresu v Marseju, in te so zaplemba veleposestniške zemlje, izročitev zemlje tistemu, ki jo obdeluje in zajamčenje male posesti ter razvoj zadružnega gibanja z namenom da se poveča poljedelska proizvodnja. Gre za ukrepe, ki jih komunistična stranka namerava podvzeti «ko pride na oblast». Tako postavljen agrarni program ne izključuje, ampak celo predpostavlja borbo za neposredne zahteve, ki zadevajo agrarno politiko dežele. Te zahteve tvorijo neko vrsto akcijskega programa; njegovo načelno osnovo pa predstavlja *«nujnost zavezništva med delavskim razredom in širokimi sloji izkoriščanih kmetov»*. V svojem referatu je Waldek Rocher podčrtal, da ne gre za «vse kmete» in da je za komuniste nujno, da razredno diferencirajo sile na deželi, tako programsko kakor tudi akcijsko. Sile, na katere se francoska KP opira, so predvsem poljedelski delavci, nato mali kmetje in končno srednji kmetje *»v kolikor niso proti koristim delavskega razreda»*.

Glede poljedelskih delavcev, ki so v najslabšem položaju, se zahteva uveljavljenje iste minimalne mezde v poljedelstvu kakor v industriji, ker se danes mezde poljedelskih delavcev za 15 do 20 odstrižje od minimalnih mezd v industriji; nato omejitev delovnega časa na osemurni delavnik s tedenskim odmorom in plačilom nadurnega dela, uživanje socialne zakonodaje pod istimi pogoji kakor v industriji, vključitev poljedelskih delavcev v splošni sistem socialnega zavarovanja, zboljšanje stanovanjskih in higienskih pogojev, kakor tudi dajanje podpore brezposelnim v višini dveh tretjin mezde.

Kar zadeva malega in srednjega kmeta, dasi imamo določene specifičnosti v potrebah malega lastnika, najemnika ali spolovinarja, so vendarle vse te kategorije skupno zainteresirane na celi vrsti osnovnih ukrepov, kakor so, na primer, odprava razlike med proizvodnimi in prodajnimi cenami, znižanje posrednega davka, prevozne cene in dobička posrednikov, znižanje cen industrijskim proizvodom, zlasti onim, ki so potrebni za obdelovanje zemlje (stroji, gnojila itd.) dajanje malemu kmetu kreditov z nizko obrestno mero, razširitev notranjega tržišča, povišanje kupne moči delavcev s povišanjem plač, znižanje posrednih davkov in vojnih bremen, izglasovanje kreditov za elektrifikacijo vasi, popravilo cest, moderniziranje vaških naselij itd.

Uresničenje takega programa pa zahteva spremembo obstoječe francoske politike. To spremembo, pa je mogoče uresničiti le v zavezništvu KP z *«demokratičnimi in nacionalnimi silami dežele, in s tem s širokimi sloji delovnih kmetov»*.

Če jo gledamo s tega stališča, je — po oceni poročevalca — dosedanja politika KP na deželi neustrezna in jo je treba resno izboljšati. Predvsem so se na vasi pojavljale določene oportunistične tendence. Pogosto se na vasi ni razumelo, da se vprašanje «kmečke enotnosti» postavlja povsem drugače, kakor vprašanje enotnosti delavskega razreda, namreč, da je dolžnost komunistov obramba malega kmeta pred bogatim kmetom in veleposestniki ter v izoliranju reakcionarnih sil na deželi. Kako napačno se je na vasi razumela osnovna linija KP priča tudi neugoden socialni sestav vaških celic, v katerih je malo poljedelskih delavcev in drobnih kmetov, medtem ko naletimo pogosto, da imajo v delu teh celic glavno besedo premožnejši elementi, ki zaposlujejo po enega ali več poljedelskih delavcev. Zaradi tega je povsem naravno, da so nekatere strankine organizacije na vasi pasivne.

Spričo takega stanja je plenum podvzel določene ukrepe, kakor na primer organizacijo velike propagandne kampanje z brošurami, lepaki in sestanki po vaseh; pripravo posebnega propagandnega kadra in posebnih tečajev v krajih, kjer je stanje kritično; široko popularizacijo agrarnega programa stranke in razširjanje strankinega lista «Dežela» itd.

Dejstvo da je poslednji plenum francoske KP obravnaval agrarno vprašanje, je mogoče smatrati kot del naporov francoske KP, da se uresniči neka vrsta enotne fronte. Plenum je zlasti naglasil nujnost zveze med delavskim razredom in kmeti kot ogrodja širokega gibanja vseh *«demokratičnih in nacionalnih sil dežele»*, kot osnovnega pogoja za uresničenje političnih sprememb. Po drugi strani pa — in spričo okoliščine, da se na tem plenumu ni povedalo nič novega o agrarni politiki francoske KP — postaja še bolj verjetna domneva, da je bilo potrebno ta stališča ponoviti in osvežiti ter močneje podčrtati, ker se bliža dan, bo francoski volivec stal znova pred vprašanjem za katero stranko naj odda svoj glas na bližnjih volitvah.

Stik med preteklostjo in sedanjostjo: Starka na pragu čita «strip»

DELEŽ JUGOSLAVIJE PRI UREJANJU MEDNARODNIH ODNOSOV

Pomen Titovega obiska Egiptu

Danes je že težko najti koga ki bi si upal odkrito zagovarjati vojno, podjarmljanje, izzivanje kot sredstva, na katerih naj temelje odnosi sodobne družbe, oziroma odnosi med posameznimi državami, ker je ta v tej fazi svojega razvoja še razdeljena nanje. Nasprotno smo danes priča prizoru, ko se ta sredstva na splošno obsojajo in se vse države brez izjeme zavzemajo za mir, mednarodno sožitje ter sodelovanje, trudeč se, da prikažejo svoj delež za dosego tega kot največji in najpomebnejši. Sam proces v takšni smeri pa dokazuje, da se stvar ne razvija v pravem obsegu in s potrebno hitrostjo, kar nas navaja k zaključku, da se na tej poti porajajo znatne težave, ki jih bo treba še odstraniti. Bržkone je med temi največja ona, ki temelji na razliki med besedami in dejanji, se pravi na dejstvu, da so odgovorni činitelji deklarativno vsi za mir, sodelovanje in proti vojni, vtem ko se v praksi zavzemajo za to eni več, drugi manj, tretji nič, oziroma se ti v nepopustljivi zahtevi po uveljavitvi določenih svojih načel v tem pogledu dejansko potegujejo samo za določene svoje namene, ki so izrecno sebični, a s tem tudi izrecno nasprotni postavljenemu kolektivnemu smotru. V tem primeru, se razume, imajo njihove besede, in zatrjevanja in obljube v tem smislu zelo nizko ceno, ker ne pripomorejo k razčiščevanju situacije temveč jo še bolj zapletajo, da tega, kako bi se moral tak cilj doseči samo s postopno akumulacijo pozitivnih naporov in dejanj od strani vseh držav, sploh ne omenjamo. Dežela, ki ga posamezne družbene enote, države, prispevajo v ta namen, potemtakem ne gre presojati samo, oziroma sploh ne gre presojati po besedah, ampak po tem, koliko in kaj je kdo v tem pogledu konkretnega storil.

Jugoslavija se je od vsega začetka iskreno, ne samo z besedami, temveč z dejanji, borila za takšno ureditev mednarodnih odnosov. Ti njeni napori so se nepretrgoma izražali v vrsti akcij od konca vojne, pri čemer so se obseg osnovnega namena in oblike vselej vsklajali z vsakokratnimi splošnimi okoliščinami in pogoji.

Da bi se ustvarilo potrebno vzdušje, ki bi omogočilo normalizacijo odnosov v svetu ter vzpostavitev prijateljstva in sodelovanja med narodi, je Jugoslavija poleg drugega smatrala za potrebno, da naveže čim neposrednejše stike z vsemi deželami, ki so kazale pripravljenost, da s konkretnimi naporisi prisevajo k ureditvi in stabilizaciji mednarodnih odnosov na osnovi naprednih načel popolne enakopravnosti ter neodvisnosti, demokratične medsebojne pomoči in sodelovanja. Ali je kaj čudnega, če se za tako sodelovanje danes najbolj iskreno zavzemajo narodi in države, ki so do pred kratkim še živeli v popolni ali delni odvisnosti in so zaradi tega v svojem razvoju zaostali ter iščejo danes pot, kako bi se svoje zaostalosti otresli, si zagotovili pogoje za svoj nadaljnji razvoj in neodvisnost? Da ne omenjamo onih, ki še vedno žive v odvisnosti, v tem ko bi danes, na današnji stopnji zgodovinskega razvoja, bil že skrajni čas, da postanejo svobodni.

Ni torej nič čudnega, če je Jugoslavija, zvesta svojemu namenu in načelom, poiskala in našla svoje najbolj iskrene zaveznike prav med omenjenimi narodi. Da bi pa skupni nastop za dosego miru, prijateljstva in sodelovanja v svetu bil čim učinkovitejši, se pravi bolj organiziran in usklajen, je bilo potrebno, da se Jugoslavija in ti narodi medsebojno še bolj spoznajo, a prav temu so bila namenjena potovanja jugoslovanskega predsednika Tita v Indijo, Burmo, Abesinijo in zdaj v Egipt.

Uspeha teh obiskov ni bilo moč prikriti, ne ponarediti, kot se je poskušalo od strani onih, ki jim dejanski iskreni napori za dosego miru, resnične demokracije in sodelovanja niso pri srcu. Njihov odmev v samih deželah-gostiteljicah, kot tudi v svetu nasploh, je bil premočan, da bi se to preskočilo kot napomemben politični dogodek, ali bi se temu pripisoval napačen in zlagan pomen. V svetu se je nasprotno ustvaril jasen občutek o pravi vrednosti teh obiskov ter splošnem pomenu sprejetih skupnih načel, ki so bila enaka v Indiji kot Burmi in Abesiniji, kakor ne bodo drugačna niti ona, ki te dni o njih razpravljata predsednik Tito in polkovnik Nasser.

Kot z vsemi omenjenimi državami tako ima Jugoslavija tudi z Egiptom nekatere osnovne in značilne podobnosti, ki prispevajo k istovetnosti namenov in stremljenj, a te so v prvi vrsti njuna težka preteklost in težnja za svobodo. Narodi Jugoslavije so se stoletja borili in krvaveli za svojo narodno in družbeno osvoboditev, a podobno se je dogajalo v Egiptu, kjer je ljudstvo do revolucije bilo plen vseh mogočih notranjih in zunanjih izkoriščevalcev. Če se spomnimo Faruka in krdela parazitov, ki so se redili na krvi in znoju egiptovskih delovnih ljudi, in jih primerjamo z nekdanjo beograjsko čaršijo s kraljevo družino na čelu, bo takoj laže razumeti, kako da je to, v stoletni potrpežljivosti domala otopelo egiptovsko ljudstvo končno le moralo dvigniti svoj glas in po svojih najboljših sinovih pomesti s sistemom, ki jih je spreminjal v živali. Egipt pa je segel po svoji svobodi v zelo tveganih notranjih in zunanjih okoliščinah. Situacija se je doslej sicer že toliko utrdila, da ni več pričakovati iznenadnih neprijetnih presenečenj. Toda resnično neodvisnost si bo Egipt zagotovil šele takrat, ko mu bo uspelo izgraditi svojo gospodarsko osnovo, se z njeno pomočjo otresti odvisnosti ter dvigniti iz velike zaostalosti in ko bodo v svetu ustvarjeni pogoji za dokončno odpravo nevarnosti, da bi velike, naprednejše in bogatejše dežele izkoriščale zaostalost in številčno šibkost majhnih dežel in si jih na osnovi tega podrejale ter izkoriščale. Gre za dve načelni vprašanji, katerih reševanje ter izvajanje bi se moralo uveljaviti kot mednarodna praksa.

KAJ BODO NA TO REKLI AMERIŠKI STROKOVNJAKI IN DRŽAVNIKI

So na Hirošimo in Nagasaki zares padle nemške atomske bombe?

Zanimiva odkritja nemškega strokovnjaka za jedrsko silo in jedrska orožja Oppenheimerja, ki v svoji knjigi zatrjuje, da so ameriški strokovnjaki dohiteli na tem področju Nemčijo šele v maju 1948

Te dni smo dobili v roke knjigo, ki bo prav gotovo zbudila v javnosti precej prahu, toda na to smo že vajeni in nič nas ne bi presenetilo, če bodo končno dali prav piscu te knjige, pa čeprav gre za odkritja, ki bodo v marsičem spremenila mnoge dosedanje trditve v zvezi z jedrsko energijo in predvsem atomsko bombo. Knjiga nosi naslov «Strah me je», njen pisec pa je znani strokovnjak za jedrsko energijo Erwin Oppenheimer, ki je kot vemo, eden največjih strokovnjakov za jedrsko silo in jedrska orožja in dela v ZDA za račun ameriške vojske.

Oppenheimer zatrjuje v svoji knjigi, da bi se morala zgodovina jedrske sile začeti proučevati že iz prvih mesecev zadnjega leta druge svetovne vojne in da so zavezniki premagali Nemčijo šele tedaj, ko so zasedli rajh in s tem nemške laboratorije za jedrsko silo, ker so sicer imeli Nemci namen in tudi možnost vreči svoje atomske bombe na Pariz in London.

«Ob koncu novembra 1944 — piše Oppenheimer — je bilo treba prve nemške atomske bombe le sestaviti. Predvideno je bilo, da bodo prvo atomsko bombo sestavili do 30. januarja 1945, na dan obletnice nacističnega prevzema oblasti v Nemčiji.» Toda Hitler je baje svoj sklep nenadoma spremenil in ukazal, naj se nadaljnja dela na tem področju prekinejo. Kot je bilo v Hitlerjevi navadi, je tudi ta svoj sklep kmalu spremenil. 10. januarja 1945 je ukazal, naj se dela nadaljujejo in 20. aprila je bilo že pripravljenih pet atomskih bomb. Tedaj je bil Hitler že v svojem bunkerju v Berlinu in na Berlin so tedaj ameriški bombniki dan na dan metali svoje rušilne, navadne bombe. Hitler je v teh dneh poklical k sebi Goeringa in imel z njim na samem dolg razgovor, na katerem je bil glavni predmet — atomska bomba. Namesto da bi se Hitler umaknil na jug, kjer naj bi organiziral zadnjo obrambo, je sklenil ostati v Berlinu. Zato je pa poslal v Berchtesgaden Goeringa, ki naj bi postal «Fuehrerjev namestnik» in reorganiziral to, kar se je reorganizirati dalo.

Goering bi moral prevzeti svojo funkcijo šele čez nekaj dni in Hitler je — po pisanju Oppenheimerja — nameraval v teh dneh vreči eno bombo na London. Na ta predlog je Goering, proti pričakovanju, odgovoril, da bi bilo pametneje začeti z zavezniki pogajanja, preden bi poizkusili to strašno orožje. Hitler je na ta ugovor sicer vzrojil, toda maršal rajha Goering je 23. aprila telefoniral Hitlerju, da prevzema poveljstvo nad vsemi silami in da — namerava takoj začeti s pogajanji s šefi sovražnih vojnih sil. Hitler je na to odgovoril s tem, da je Goeringa odstavil s položaja in sklenil uresničiti svoj načrt, toda 27. aprila so mu sporočili, da so se Rusi in Američani že sestali na Labi. In tako Hitlerju ni preostalo drugega, kot da obsodi Goeringa na smrt in da odloči, kam s petimi atomskimi bombami, ki so bile že pripravljene. Na mesto Goeringa je postavil admirala Denitza, kateremu je tudi naročil, naj spravi atomske bombe s posebno podmornico na Japonsko.

Toda tudi Denitz je v zadnjem trenutku odpovedal. Namesto da bi bombe odpremil na Japonsko, jih je — po Oppenheimerjevem pisanju — izročil generalu Eisenhowerju, da bi s tem dobil povoljnejše pogoje za kapitulacijo.

Iz istega vira nadalje zvemo, da so nekaj dni po kapitulaciji prispeli v Innsbruck ameriški strokovnjaki za jedrska raziskavanja, ki so razstavili laboratorije in jih s tovorniki odpremili v Genovo in nato z ladjami Liberty odpeljali v ZDA. Atomske bombe pa so odpeljali v ZDA z bombniki B-29. Odpeljali so jih v Almogorod v ZDA, kamor so prispele 12. julija, in štiri dni pozneje, 16. julija, so v Almogorodu prvič preizkusili — nemško atomsko bombo.

Postavlja se vprašanje, do kod so na tem področju prišli do tedaj ameriški atomski strokovnjaki. Oppenheimer zatrjuje, da je bila ameriška atomska bomba tedaj šele v — laboratorijskem stadiju, za kar navaja v dokaz dejstvo, da je v Potsdamu predsednik ZDA — po Eisenhowerjevem nasvetu — vztrajal, naj bi SZ posegla v vojno proti Japonski, ker — meni Oppenheimer — Američani tedaj še niso imeli atomske bombe. Tudi po kapitulaciji Nemčije in Japonske, ko se je začela med ZDA in SZ tekma na atomskem področju, ZDA še niso imele atomske bombe. To se zdi na videz protislovno, toda Američani so sicer imeli bombe — ampak nemške, niso pa poznali tajnosti, kako se atomske bombe izdelajo. Iz tega sledi, da so Američani vrgli na Hirošimo in Nagasaki nemške bombe. To bi potrjevalo tudi dejstvo, da je bil poizkus ameriške atomske bombe v juniju in juliju 1946 na Bikinih pravi neuspeh, kajti ta bomba je ustrezala sili 11 tisoč ton trinitrotoluola, dočim so bile bombe, ki so bile leto prej odvržene na japonski mesti, dvakrat močnejše. Bile so torej nemške. Po Oppenheimerju so ZDA na tem področju dohitele Nemčijo šele v maju 1948.

Ne bomo se spuščali v razglabljanja, ali ima Oppenheimer zares v tem vse prav, toda če vzamemo v poštev dejstvo, da so se prva reakcijska letala dejansko pojavila na nemškem nebu že v prvih mesecih 1945 in da so to bila — nemška letala, bi ne bilo nič čudnega, če je bila tudi prva atomska bomba — nemška.

Hladna vojna vseučilišč

Ne gre za neko hladno vojno, kakor so nazvali živčno napetost, ki se je razbohotila po drugi svetovni vojni med Vzhodom in Zahodom, ampak za posreden vpliv, ki ga bodo imeli rezultati uspehov ameriških in sovjetskih vseučilišč na bodoči razvoj omenjenih dveh velikanov in rivalov. Med letom 1950 in 1960 bo SZ imela na razpolago milijon 200.000 znanstvenikov in inženirjev, ZDA pa jih bodo v istem času imele komaj 900 tisoč. Vsako leto bi ZDA potrebovale 50.000 novih inženirjev, lani pa jih je diplomiralo komaj 23.000, dočim jih je v istem letu v SZ diplomiralo kar 53.000.

Če temu dodamo, da so po splošnem mnenju sovjetski visokošolci po končanih študijah strokovno bolj podkovani od ameriških, potem bo zares držalo, da bo SZ dobila «hladno vojno vseučilišč» kot je to rekel predsednik atomske komisije ZDA admiral Strauss

Umetnost ji je v krvi. Nič čudnega, saj se imenuje Josephine Chaplin, in je hči velikega umetnika Chaplina (poleg nje na tleh druga taka obetajoča umetnica v povojih)

PREJELI SMO

«Ljudska uprava» št. 11, letnik 8., leto 1955. Izdaja sekretariat za zakonodajo izvršnega sveta ljudske skupščine LRS — založba «Uradnega lista LRS». Odgovorni urednik: dr. Miha Potočnik, Ljubljana. Uredništvo: Ljubljana, Trg revolucije 1. Uprava: Ljubljana, Erjavčeva ul. 11. Letna naročnina 360 din.

«Proteus» — ilustriran časopis za poljudno prirodoznanstvo. Leto 18., št. 4—5. Leto 1955-56. Izdaja prirodoslovno društvo v Ljubljani. Uprava: Ljubljana, Novi trg 4-III. Celoletna naročnina 300 din.

«Naša vas» — list slovenskega kmetijskega zadružništva. Leto 4., št. 22. Odgovorni urednik inž. Jože Berkopec. Letna naročnina 360 din.

Pogovori književnikov s čitatelji predstavljajo zanimivo novost

To da je Delavska knjižnica v Beogradu uvedla v sistem svojega dela tudi pogovore književnikov z občinstvom, predstavlja zanimivo novost. V začetku tega meseca je imel takle pogovor pesnik Tadijanović. Se pred tem pa je bila v čitalnici Delavskega doma odprta razstava njegovih del.

Poleg drugega materiala, razstavljenega v kronološkem redu, so bile tu razstavljene tudi pesnikove fotografije. Tako je tu njegova slika kot desetletnega dečka, skupno z njegovo materjo, vrsta drugih slik iz njegove mladosti (fotografiran z Goranom Kovačičem Kozarčaninom itd.), dalje fotografije iz Florence, Pariza, njegove rojstne hiše v Rastušju itd. Potem so tu še slike z obiska pri Nazoru, skupaj s Sinkom, Andričem, Krklecom, Cesaričem in Križanićem. Razstavljeni so tudi pesnikovi originalni portreti. Sledi originalni rokopisi njegovih pesmi: «Mečem srce pod tuja stopala» (Zagreb, 7.IX.1932), znana «Balada o zaklanih ovcah» (Kolašin, 27.VII.-15.VIII.1930), «Večer pod gradom» idr. Posebno je zanimiv originalni rokopis zbirke pesmi: «Intimna izložba crteža iz Raba» (izdelanih v dolini sv. Eufemije 29.V.1954, od jutra do večera). K rokopisu je priložena vstopnica osrednjega narodnega gledališča v Zagrebu (vstopnica za pet dinarjev), kjer je na eni strani napisan začetni stih:

Srečal sem zjutraj staro ženo
V zgrbančenih rokah
Nosila je šopek rož
Rdečih in še svežih
Od rose.»

Iz tega je kasneje nastala «Intimna izložba crteža iz Raba».

Razstavljene so tudi pesnikove knjige: od «Lirike šestorice» do knjige «Pesmi». Med temi so tudi antalogije v tujih jezikih, tako n. pr.: «Antologie Yugoslave des XIX. et XX. siecles» idr. Potem so tu Tijadinovičevi prevodi: Heine, Goethe, Hoelderlin, Novalis itd. In končno vrsta del raznih vidnih jugoslovanskih književnikov, ki jih je on uredil.

Razstavo so pripravili Marino Zurl in Jela Tadijanović. Brez dvoma bo ta način približevanja književnih ustvarjalcev ter njihovih del široki publiki žel ustrezen uspeh.

* * *

V Beogradu bodo v začetku januarja odprli razstavo mladih slikarjev iz Milana. Mladi italijanski slikarji bodo tu razstavili okoli 60 svojih del. Te dni pa bo v Milanu odprta razstava mladih jugoslovanskih slikarjev in kiparjev, ki so sodelovali na prvem Bienalu umetnosti sredozemskih dežel Aleksandriji.

13. SPOMINI TRŽAČANA IZ OKTOBRSKE REVOLUCIJE

Kako sem organiziral izobraževalni štab čitateljev in igralcev za boljševiške vojašnice

«Upor» Zinovjeva v Leningradu in resen upor belogardistov v Jaroslavlju - Kako mi je Radek snedel zajtrk

Kakor sem že omenil, smo na enomesečnem potovanju po zapadni Rusiji obiskali tudi Dvinsk na Južni Dvini, glavno mesto Latvije (Letonske). To mesto me je posebno zanimalo, ker so Letonci, ali kakor jih imenujejo Rusi, Latiši igrali zelo važno vlogo v bolševiški revoluciji, kjer so bili vedno v prvih vrstah. Lenin je imel vanje neomejeno zaupanje in vsi smo jih smatrali za njegovo telesno stražo. Ko se je boljševiška vlada preselila iz Leningrada v moskovski Kremelj, so prišli z njo tudi Latiši in se naselili v Kremlju, kjer so bili vedno na straži pri vseh vhodih in tudi na hodniku glavnega vladnega poslopja. Spominjam se, da je bilo na nekem sestanku v Kremlju več latiških kot ruskih vojakov in da je eden izmed govornikov govoril v latiškem jeziku. Kronštadski mornarji, ki jih je Zinovjev v nekem svojem govoru imenoval okras in ponos ruske revolucije, so bili večinoma Latiši. Njih revolucionarno navdušenje je razumljivo posebno za nas Slovence, ki smo preživeli fašistično strahovlado, ker so bili tudi Latiši pod carizmom ne samo gospodarsko izkoriščani, temveč tudi narodno potlačeni.

V Gomelju je naše krožno potovanje doseglo najjužnejšo točko. Od tam smo se obrnili proti severu in sicer preko Zlobina, Mogiljova in drugih mest do Leningrada. V enem manjšem mestecu na tej progi so se mi vojaki tožili da so za zimo preslabo oblečeni. «Mi ne zahtevamo kdovekaj, so mi rekli, ker vemo, da je pomanjkanje vsega in da vlada ne more delati čudežev, ali zelo nujno bi potrebovali nekaj kožuhov za tiste, ki morajo stati zunaj na straži.» Pomanjkanje vojaških uniform je bila naravna posledica razpada fronte. Milijoni vojakov, ki so šli s fronte domov, so seveda odnesli na sebi svoje uniforme in, ker je bila zima, predvsem suknje.

Na poti do Leningrada se sicer ni nič takega pripetilo, da bi bilo vredno omeniti. V Leningradu pa smo naleteli na upor tamošnje krajevne oblasti, ki je odklanjala našo kontrolo. Ko se je centralna vlada preselila v Moskvo, je ustanovila, namreč, da potolaži Leningrajčane, nekako več ali manj avtonomno leningrajsko oblast, kateri je takrat načeloval Zinovjev, ki pa je to le navidezno in začasno avtonomijo tako pretiraval, da se je počutil že kakor načelnik neodvisne države. Moskva se je temu seveda smejala in je prav zaradi tega, da napravi konec leningrajskim avtonomističnim fantazijam, zahtevala za Leningrad natančno revizijo, čemur so se morali v Leningradu seveda podvreči. Ne vem več natančno koliko dni, ali prav gotovo smo ostali tam najmanj en teden in vse pregledali.

Prav v času, ko smo bili v Leningradu, so začeli boljševiki eksperimentirati z odpravo denarja. To sem zvedel, ko sem hotel kupiti znamko za pismo. Povedali so mi, da je poštnina odpravljena in da se pisma odpošiljajo kar tako, brez znamke. Razen odprave poštnih znamk, so začeli takrat tudi mleko za otroke razdeljevati brezplačno. Ali to so bili le prvi poskusi, ki pa so boljševike prav hitro prepričali, da je odprava denarja pri obstoječih razmerah popolnoma nemogoča. In denar je tudi v sovjetski Rusiji zopet zavzel svoje prejšnjo odločilno vlogo v narodnem gospodarstvu.

Iz Leningrada smo se napotili proti vzhodu po glavni sibirski progi, ki se v Sverdlovsku, nekdanjem Ekaterinburgu, spaja z drugo sibirsko progo, ki prihaja iz Moskve. Po tej progi pa smo se vozili samo do Vologde, kjer so zbudile mojo pozornost en kubični meter velike kocke surovega masla, ki so prihajale iz Sibirije. Iz Vologde smo krenili na jug proti Jaroslavlju, ki je bil skoraj popolnoma razrušen od bombardiranja. V Jaroslavlju se je namreč izvršil prvi in edini resni upor notranje reakcije proti boljševikom. Belogardisti so mesto zavzeli in se v njem utrdili, nakar so ga boljševiki obkolili in tako dolgo bombardirali, da so se morali uporniki predati. V Moskvi nismo bili o tem uporu uradno obveščeni, nekaj se je sicer o tem šušljalo, ali pozitivnega nismo ničesar doznali. Jaz sem bil o tem prepričan še, ko sem videl razrušeno mesto.

Iz Jaroslavlja smo se povrnili v Moskvo in s tem je bilo naše potovanje končano. Težko smo se poslovili drug od drugega in se razšli vsak na svoj dom. Na potovanju smo se vsi zlili v eno samo veliko družino in v vlaku smo imeli dovolj časa za prijetne razgovore, le Jurenijev je sameval v svojem salonskem vagonu; z zastopnikom Čeke pa se nismo radi družili. Imel je nekaj odbijajočega, policijskega na sebi, najbrž je prišel iz stare carske policije k Čeki, kar ni nič čudnega, ako upoštevamo zelo zapletene odnošaje, ki so vladali v caristični Rusiji med boljševiki in policijo. Znano je namreč, da so imeli boljševiki svoje tajne zaupnike v vrhovih carske policije, medtem ko je imela policija svoje tajne zaupnike v centralnem odboru boljševiške stranke, čemur je dal Buharin izrazov v nekem svojem govoru s sledečimi besedami: «Gledal sem se v zrcalu in si rekel: «Ali nisi morda tudi ti carski špijon?»

Po končanem potovanju sem napisal obširno poročilo, v katerem sem izrazil svoje mnenje, da nima nobenega smisla, da se razpošiljajo po deželi nepismenim kmetom vagoni tiskanega papirja. Akcija za odpravo nepismenosti je seveda nujno potrebna, ali še bolj nujno je potrebno čim hitrejše razširjenje kulture, s katero ni mogoče tako dolgo čakati, dokler se ne odpravi nepismenost, temveč je treba začeti širiti kulturo takoj, čeprav ljudske množice večinoma ne znajo še čitati. Staro sredstvo za širjenje kulture brez čitanja je gledališče, ali tudi z gledališčem se kultura ne da tako hitro pospešiti, kakor je bilo takrat v Rusiji potrebno. Glede na vse to sem v svojem poročilu predlagal, naj se organizira štab čitateljev, ki bodo v vojašnicah in v kulturnih krožkih ljudstvu čitali vse to, kar mu je potrebno in dostopno iz literature, znanosti in politike.

Ta predlog je bil sprejet z nalogo, da ga uresničim nakar sem šel v agitatorski tečaj, kjer sem izbral nekaj tečajnikov, ki so sprejeli novo nalogo in jo začeli takoj izvrševati, vsak v njemu določeni vojašnici. Za to delo sem našel tudi nekaj gledaliških igralcev, med katerimi je bil tudi Južnij, bivši ravnatelj enega od moskovskih gledališč, ki se je po njem imenovalo teater Južnega. Nekaj let po vojni je Južnij s svojo gledališko skupino, ki se je imenovala «Sinja ptica» priredil umetniško turnejo po zapadni Evropi. Ako se ne motim, je priredila «Sinja ptica» nekaj predstav tudi v Trstu. S pomočjo Južnega, ki je zbral okoli sebe nekaj varjetetnih artistov, smo organizirali zabavni večer v ogromni dvorani artilerijske akademije. Največji uspeh je imel pri tem Južnij sam s svojimi komičnimi nastopi. V isti, natlačeno polni dvorani je imel Trocki nekaj dni pred prihodom boljševiške vlade v Moskvo velik propagandni govor, ki pa je bil za nas veliko razočaranje, ker se je govorilo in smo bili vsi prepričani, da bo nastopil sam Lenin, in to prvič v Moskvi.

Artilerijska akademija me spominja še na moj zajtrk, ki mi ga je snedel Radek. Ko sem namreč vodil prosvetno delo na tej akademiji, sem dobival tam tudi hrano, od katere me je najbolj zanimal zajtrk: surovo maslo in kos komaj spečenega, dišečega, tako izvrstnega rženega kruha, kakršnega nisem ne prej ne pozneje nikoli okusil. Ko sem nekega jutra prišel tja, mi je neki gojenec čian komunistične celice (bil je odeški Jud Feldman), povedal da mojega zajtrka ni. Kako to? Veš, mi pravi, bil je tukaj Radek in pogostili smo ga s tvojim kruhom in maslom. Dobro, sem mu odgovoril, ali prihodnjič bo bolje, da mu izkažeš gostoljubnost s svojim zajtrkom.

BREZAN

GORIŠKI IN BENEŠKI DNEVNIK

SEJA MESTNEGA OBČINSKEGA SVETA

Samo z demokristjanskimi glasovi sprejeto poročilo odbora k proračunu za leto 1956

Proti so glasovali svetovalci Pavlin in Šuligoj, Birsa in Bratuž, Batti, Devetag, in še pet drugih svetovalcev opozicije

Z 19 glasovi proti 11 je bilo na četrtkovi večerni seji sprejeto poročilo k občinskemu proračunu za leto 1956. Zanj so glasovali samo demokristjanski svetovalci.

Podžupan dr. Poterzio je na dolgo odgovarjal na kritike, ki so jih predstavniki posameznih političnih skupin izrekli na prejšnji seji občinskega sveta. Dejal je, da nas bodo na višjih mestih uslišali šele tedaj, ko bodo naše zahteve primerno podprte.

Po njegovem mnenju je proračun skupaj s poročilom usmerjen k poudarjanju sledečih štirih najvažnejših točk:

posebni zakon za Gorico;

okrepitev trgovinske izmenjave med obmejnimi kraji na podlagi videmskega sporazuma od leta 1949;

povečanje obmejnega prometa na podlagi videmskega sporazuma od lanskega leta;

koristi rotacijskega fonda.

O rotacijskem fondu je dr. Poterzio dejal, da ga bo upravljal devetčlanski upravni odbor, v katerega sta ministrstvi za javna dela in finance že imenovali dva predstavnika, naslednja dva predstavnika bosta določena od tržaške in goriške trgovinske zbornice, ostalih pet članov pa bodo določila ministrstva na zahteve posameznih gospodarskih kategorij.

Na koncu se je podžupan dotaknil vprašanja proste cone, ki bo z zakonom, ki je bil izglasovan za dobo desetih let, izgubila veljavo čez dve leti. V prihodnjih mesecih bodo pristojna ministrstva pričela proučevati načrt sprememb sedanjega delovanja proste cone, načrt, ki bo izdelan na podlagi izkušenj osmih let delovanja tega organa.

Sledil je županov odgovor na pripombe posameznih govornikov — predstavnikov političnih skupin. Obžaloval je, da je bilo izrečenih na račun odbora toliko kritik.

Župan se ni strinjal s kritikami našega svetovalca tov. Pavlina, da je bilo za okoliške vasi premalo napravljenega. Omenil je štandreški vodovod, ureditev trga v Ločniku, ureditev križišča pri Madonnini in otroški vrtec v Pevmi; verjetno bodo uredili tudi vprašanje vodovoda.

Pred glasovanjem o proračunu so nekateri svetovalci v kratkem utemeljil svoje stališče do proračuna. Odvetnik Birsa je dejal, da je proračun stvar vseh meščanov in zaradi tega lahko povedo svoje misli. Ker v predračunu ni bila upoštevana naša manjšina, je pripomnil, da bo njegova skupina glasovala proti njemu.

Svetovalec Batti (KPI) je omenil, da obstaja velika razlika med sedanjim in prejšnjimi proračuni; sedanji proračun je v politično-upravnem pogledu pomanjkljiv. Zaradi tega je sklenil glasovati proti.

Venuti od MSI je dejal, da njegova zavrnitev proračuna ne predstavlja nezaupnice občinskemu odboru, ampak protest proti osrednjemu vodstvu in našim parlamentarcem, ki niso nič napravili.

Svetovalec PSDI Devetag je prav tako dejal, da ni proti proračunu, da bi s tem pokazal svoje nasprotovanje občinskemu odboru, ampak zato, da bi osrednji organi spoznali, v kakšnih razmerah živi Gorica, ki nujno potrebuje gospodarske ukrepe, da se zboljša sedanje stanje.

Svetovalec tov. Pavlin je prav tako napovedal, da bo glasoval proti, ker s proračunom ni zadovoljen.

Urnik trgovin in javnih obratov danes in jutri

Zveza trgovcev obvešča, da bodo danes zvečer vse trgovine goriške pokrajine obratovale do poljubne ure. Zelenjadni trg bo odprt do 20 ure.

V nedeljo bodo v dopoldanskih urah odprte samo pekarne, mlekarne in cvetličarne. Ostale trgovine in zelenjadni trg bodo ves dan zaprti.

Danes in jutri, v nedeljo 1. januarja, bodo javni obrati lahko odprti celo noč razen vinotočev in gostiln brez kuhinje.

Peč pri Gorici

Pekovski vajenec z nepazljivostjo povzročil prometno nesrečo

Verjetno si je zlomil kolk

Na Korzu Italia se je včeraj poleg kavarne Vianello okrog 9.40 dogodila prometna nesreča. 16-letni Armando Bratina iz Gorice, Trg Municipio, ki je zaposlen pri pekarni na Korzu Italia, je takrat s triciklom prišel iz pekarne in čez pločnik zavil z leve strani na Korzo. V istem času je z južne strani Korza proti glavni pošti privozil avto «Fiat», GO 8939, ki ga je vozil 34-letni geometer Enrico Mina. Ko je šofer uvidel nevarnost, je zavozil proti sredini ceste in obenem z naglico ustavil vozilo, ki pa je zaradi mokre ceste zašlo na levo in tako zadelo v tricikel. Bratina, ki je sedel na triciklu, je padel z vozila in se precej poškodoval. Z rešilnim avtomobilom so ga odpeljali v bolnišnico Brigata Pavia, kjer so ga pridržali zaradi verjetnega zloma kolka. Šofer je ostal nepoškodovan. Precej pa se je pokvarilo vozilo.

Na kraj nesreče je prišla cestna policija, ki je uvedla preiskavo.

KRMINSKI OBČINSKI SVET

Proračun za leto 1956 ima 11 milijonov primanjkljaja

Na zadnji seji je občinski svet iz Krmina razpravljal o proračunu za leto 1956. Navadni dohodki bodo znašali nekaj nad 54 milijonov lir, navadni stroški pa nekaj nad 63 milijonov lir. Občinski svet je sprejel predlog odbora, da se zahteva od države posojilo v znesku 10,857.000 lir za kritje primanjkljaja in dokončno ureditev bilanc.

Seja gradbene komisije pod predsedstvom župana

Pod predsedstvom župana je bila v sredo zvečer seja občinske gradbene komisije, ki je odobrila sledeče načrte: Egidio Zorzenon, razširitev industrijske stavbe v Ul. Udine 46; Giovanni in Armando Vida, gradnja stanovanjske hiše s hlevom in ogrado v Ul. Consortiva; inž. Giovanni Prinzi, gradnja stanovanjske hiše v Ul. Alfieri; uradniki goriške hranilnice, šeststanovanjska hiša v Ul. Duca d'Aosta; Francesca Mocilnich, stanovanjska hiša v naselju Mochetta; Bruno Olivieri, gradnja stanovanjske hiše v Ul. Orti; Augusto Caselgrandi, gradnja stanovanjske hiše in trgovin v Ul. Lantieri.

Z raznimi pogoji je komisija odobrila še gradbene načrte avtomobilskega kluba v Gorici za gradnjo novega sedeža in stanovanj v Ul. Roma; Olge Canciani za gradnjo stanovanjske hiše v Ul. Camposanto; inž. Guida Schiozzija za razširitev stavbe v Ul. Manzoni in načrt goriške hranilnice za gradnjo novega sedeža in stanovanj na Korzu Verdi — vogal Ul. Diaz.

Zakonca iz Gabrij se hudo ponesrečila

Ko sta v četrtek zvečer 36-letni Ludvik Florenin in njegova 29-letna žena Marija Devetak iz Gabrij šla z motoskuterjem iz Gorice proti domu, sta na Tržaški cesti v bližini letališča po nesreči padla. Njuno stanje je bilo precej resno, zato ju je neki zasebni avtomobil takoj odpeljal v bolnišnico Brigata Pavia, kjer so ju pridržali. Floreninu so pri pregledu zdravniki ugotovili pretres možganov ter poškodbe po obrazu, njegovi ženi pa lahek pretres možganov, poškodbo na levem komolcu in rano na levem sencu.

Včeraj se je njuno zdravstveno stanje precej izboljšalo; upati je, da bosta kmalu okrevala.

KINO

CORSO. 16.00: «Najlepša ženska na svetu», panoramsko platno, G. Lollobrigida in V. Gassman.

VERDI. 16.00: «Nad usodo», cinemascope, E. Parker in G. Ford

CENTRALE. 17.00: «Živio, general Josè!», P. Armendariz.

VITTORIA. 17.00: «Moja žena ima raje svojega moža», cinemascope, B. Grable.

MODERNO. 17.00: «Vrni se». Y. Sanson in A. Nazzari.

DEŽURNA LEKARNA

Danes posluje ves dan in ponoči lekarna D'Udine, Ul. Rabatta 18 - tel. 21-24.

GORIŠKI SLOVENCI,

da bomo lepše stopili v novo leto 1956 bomo dočakali polnoč pri

«ZLATEM PAJKU»

kjer bo danes

silvestrovanje

še posebej veselo in prijetno, saj bo igral zelo dober orkester ter bo bife založen z dobrim vinom in hrano.

Pridite! Pričetek ob 21. uri.

ŠPORTNI DNEVNIK

PRED ZIMSKO OLIMPIADO V CORTINI

De Florian tekač št. 1 v Italiji

Mogoče pomiloščeni «štirje uporniki iz Arlberga» - Tekmovalke iz 17 držav čez teden v Gruendelwaldu

CORTINA D'AMPEZZO, 30. — V današnji drugi izbirni tekmi za tekače za olimpiado je bil najboljši Federico de Florian. Tekma je bila na progi ženske štafete; okrog 5400 m so tekmovalci pretekli trikrat, in torej prevozili 16,2 km namesto 15 km. Med tekmo, ki se je udeležilo 16 tekmovalcev, je močno snežilo.

V prvem krogu je takoj prevzel vodstvo Ottavio Compagnoni, ki je prevozil 5400 m v 22:06. Sledili so mu Zanolli po 4", Mich 6", Fattor 15", Schenatti 19", De Florian 31", Chioccetti 483, Franco Vuerich in Luigi Carrara 50", Delladio 51". Compagnoni je bil na čelu še tudi na koncu drugega kroga v času 47:30, toda De Florian je bil tu že drugi s časom 47:52; razliko je torej zmanjšal na 22". Ostali so sledili v tem redu: Fattor in Zanolli 48:33, Schenatti 48:53, Della Sega 49:01, Chatrian 49:06.

V zadnjem krogu pa je De Florian, ki se je očitno prej štedil, krepkeje potegnil ter zmagal z naskokom več kot pol minute. Isti tekmovalec je že zmagal tudi na prvi izbirni tekmi v Corvari 17. decembra. Takrat so bili za nimi po vrsti Fattor, Della Sega, Mismetti in Gianni Carrara, ki je danes odstopil v zadnjem krogu.

Rezultati:

1. De Florian 1.12.01; 2. Compagnoni 1.12.39; 3. Zanolli 1.12.55; 4. Fattor 1.13.25; 5. Chatrian 1.13.27; 6. Mich 1.13.29; 7. Luigi Carrara 1.13.53; 8. Della Sega 1.13.58; 9. Franco Vuerich 1.14.20; 10. Schenatti 1.14.50; 11. Chiocchetti 1.15.06; 12. Busin 1.15.16; 13. Delladio 1.15.21; 14. Mosele 1.16.04; 15. Mismeti 1.21.54.

INNSBRUCK, 30. — Za 3. januar je sklican v Innsbrucku Izvršni odbor avstrijske smučarske zveze na izredno sejo. Verjetno bodo razpravljali o primeru «štirih upornikov iz Arlberga»: Schneiderja, Spissa, Strolza in Hillbranda.

Zdi se, da je prišlo med «uporniki» in trenerjem prof. Roessnerjem do poravnave, in je možno, da bodo kaznovani tekmovalci vendar zopet sprejeti v reprezentanco. Vendar pa bi tudi v tem primeru šlo konkretno le za Spissa in Strolza.

GRUENDELWALD, 30. — Tekem , ki bodo 4., 5. in 6. januarja v Gruendelwaldu, se bodo udeležile tekmovalke 17 držav. Pripravljene so sledeče državne (dostavljeno je število vpisanih tekmovalk):

Švica 14. Francija 13, Zah. Nemčija 12, Italija 11, SZ 11, Poljska 7, Jugoslavija 7, Avstrija 6, ZDA 5, Vzh. Nemčija 5, ČSR 5, Madžarska 3, Romunija 2, Anglija 2, Belgija 2, Saar 1, Avstralija 1.

Danes po televiziji dve tekmi!

RAI potrjuje, da bo danes televizijski prenos dveh prvenstvenih tekem z rimskega olimpijskega stadiona, in sicer

NAPOLI - FIORENTINA

ROMA - ATALANTA

Prenos se prične ob 12.45.

Pri Norvežanih največ smučarskih skakalcev

V smučarskem športu imajo Norvežani marsikatero prednost pred drugimi narodi. Na Norveškem zna smučati vsak otrok, skakalnic imajo več kakor tisoč, zimska sezona je dolga in traja ponekod po pet mesecev. Posebnega pomena je seveda tudi smučarska tradicija; v deželah, kjer se že stoletja ukvarjajo z izdelavo smuči in z uporabo, so dani ugodni pogoji za kvaliteto.

Prve smučarske skakalne tekme, o katerih poroča polarni raziskovalec Nansen, so imeli na Norveškem že pred 100 leti. V pokrajini Telemarken so začeli graditi male skakalnice, ki so omogočale skoke do 15 in 20 m. Nekaj let pozneje je že skočil slavni smučar Nordheim z neke strme skale 30 m daleč. Če so Norvežani v zimskem športu prehiteli druge narode, če so prvi začeli s tekmovanjem, smučarsko organizacijo in tečaji, se temu ne smemo čuditi. Saj so že leta 1000 proglasili gibanje na smučeh kot veščino, ki jo mora obvladati vsak nordijski vitez prav tako dobro, kakor jahanje in sukanje meča. 200 let pozneje je že uvedel kralj Sverre smučanje v vojsko.

Da dobimo vsaj približno sliko o norveški smučarski tradiciji, naj omenimo še nekaj zgodovinskih podatkov. Od leta 1925 naprej prejemajo norveški poštarji od države smuči, da laže raznašajo pošto od hiše do hiše. V začetku 18. stoletja so ustanovili v vojski prve smučarske bataljone. Kmalu nato so začeli prirejati vojaške tekme v teku na smučeh in so razpisovali visoke denarne nagrade za zmagovalce.

Leta 1863, ko so v Ljubljani ustanovili Južnega Sokola, so imeli na Norveškem že prvo smučarsko razstavo. Meščani Osla imajo že približno 100 let priložnost, da prisostvujejo skakalnim tekmam in zasledujejo razvoj tega športa. Najprej so občudovali smučarske pionirje iz Telemarkena, ki so na improviziranih skakalnicah iz snega skakali po 10, 15 in 20 m. Lani je minilo 60 let odkar prirejajo redna tekmovanja v Holmenkolnu, v neposredni bližini glavnega mesta. Tudi v tem je razlog, da prisostvuje skakalnim tekmam v Holmenkolnu 100.000 gledalcev.

Kljub izredno ugodnim pogojem za skakalni šport na Norveškem so bili rezultati prvih let razmeroma skromni. Še okrog leta 1850 so Norvežani strmeli, če so videli skakalca, ki je skočil 20 m in obstal. Znani Nordheim se je s svojimi skoki, katerih dolžina je znašala do 20 m tako proslavil, da so ga poklicali v Ameriko, kjer se je potem stalno naselil kot prvi smučarski propagandist in organizator. Rekord v smuških skokih se je pomaknil naprej šele po polstoletni tradiciji: leta 1900 je skočil Tandberg 35.5 m.

V Sloveniji v tistih časih še ni bilo športnega smučanja, če izvzamemo ljudsko smučanje na Blokah, o katerem poroča Valvazor. Malo pred Slovenci so bili Avstrijci in Bavarci. V Avstriji so prvič gledali smučarske skoke leta 1893; Norvežan Samson je skočil takrat 8 m. Tudi v Arlbergu, ki velja dandanes kot center alpskega smučanja, še ni bilo kaj prida spretnih skakalcev. Najdaljša znamka, ki so jo dosegli v St. Antonu do leta 1905, je znašala komaj 14 m ali točno 13.8 metra.

Prvotno so merili samo dolžino, zmagal je tisti, ki je skočil najdlje. Šele na začetku našega stoletja je sprožil znani alpinistični strokovnjak dr. Paulcke vprašanje ocenjevanja po točkah. To pomeni pomemben napredek, kajti skakanje ne glede na stil izvedbe bi utegnilo dovesti do cirkuškega gledanja na skakalni šport. Kakor znano, ocenjujejo dandanes na smučarskih skakalnih tekmah oboje: daljino skoka in pravilnost oziroma lepoto skoka.

Norvežani so že na začetku našega stoletja pokazali izredno navdušenje kakor za smučanje sploh, tako tudi za «klasične» panoge tekmovanja, to je za skoke in teke na smučeh. V vseh krajih so začeli graditi skakalnice, majhne in velike, lahke in težke. Marsikje so skakali tudi v okviru šolske telovadbe. V vsem so zgradili nešteto skakalnic, stare so obnavljali in povečali, zdaj jih imajo približno 1100. Zato je razumljivo, da so Norvežani na vseh mednarodnih skakalnih tekmah, kakor tudi na zimskih olimpijskih igrah med prvimi v skokih.

Skakalni šport se je razvil tudi na Finskem in Švedskem ter v alpskih deželah. Kljub temu so imeli Norvežani prvih 30 let našega stoletja toliko dobrih skakalcev, kolikor vsi drugi narodi skupaj. Zmogljivost skakalcev se je kazala iz leta v leto v novi, sijajnejši luči. Ko je leta 1918 potegnil Norvežan Haugen na 65 m, se je zdelo vsem, kakor skakalcem, tako tudi sodnikom, da bo njegov rekord držal leta in leta. Resnično je bila znamka 65 m nekaj izrednega in skoraj neverjetnega za tiste čase. Toda ni minilo 10 let, ko je skočil Nelson že 73 m. Začeli so z zimskimi olimpijskimi igrami, najprej v Chamonixu, potem v St. Moritzu. Pojavila se je tudi jugoslovanska reprezentanca, vendar med njimi takrat še ni bilo človeka, ki bi si bil upal na skakalnico, ki nese okrog 60 m daleč. Svetovni primat je bil trdno v rokah Norvežanov. Imeli so tako solidne, tako sigurne in tako elegantne skakalnice, da so jih občudovali povsod, kjerkoli so se pojavili.

Kdo se ne spominja bratov Ruudov, zlasti Birgerja in Sigmunda, ki sta dokazala, da je možno skočiti brez padca celo 80 m in celo 86 m. To je bilo vse do leta 1934 višek človeške zmogljivosti. Nadaljnji dogodki, ko se je začelo slavno obdobje Planice, pa so najbrž čitateljem še živo v spominu.

KLJUB RAZNIM OMEJITVAM

Še vedno novi tuji nogometaši

Čeprav ga ne more uporabljati, bo Fiorentina še naprej držala Brazilca Ortego

MILAN, 30. — Nova pridobitev Interja, italo-argentinski srednji napadalec Oscar Luis Massei je danes prispel z letalom na letališče Malpensa, kjer so ga sprejeli vodje Interja in že tudi številni navijači, ki so ga glasno pozdravili.

STOCKHOLM, 30. - Desno krilo švedske reprezentance Kurt Hamrin je odpotoval v Italijo, kjer se bo pogajal o eventualnem pristopu k Juventus. Če mu postavi Juventus ugodno ponudbo, se ne bo prav nič pomišljal, je dejal.

FIRENCE, 30. — Vodstvo Fiorentine je danes odločilo, da ostane Roberto Ortega, italo-brazilski igralec, za leto 1955-56 še kar pri Fiorentini, čeprav ga ta ne more uporabljati, ker ga ne more vpisati med svoje igralce. Mogoče bo nastopil na kaki prijateljski tekmi. Mogoče bo prihodnje leto Fiorentina vendar lahko uporabila še tega Brazilca ter tako zopet ustvarila dvojico kril, ki je že igrala v brazilskem moštvu Portoguesa: Ortega na levem, Julinho na desnem.

Tudi Costagliola bo ostal do konca sezone pri Fiorentini, razen če v zadnjem trenutku, ko je se možna sprememba, ne nastopi kaj novega.

* * *

KAIRO, 30. — Madžarsko moštvo Honved je premagalo neko izbrano egiptovsko enajstorico s 3:0 (2:0).

Tako mislimo mi:

Juventus-Lazio	1
Lanerossi-Bologna	1
Novara-Milan	2
Sampdoria-Pro Patria	1
Spal-Torino	2 1 X
Triestina-Genoa	1 X
Alessandria-Palermo	2 X
Bari-Como	1
Simm-Monza-Udinese	X 2 1
Verona-Marzotto	1 X
Empoli-Venezia	2 X
Prato-Carbosarda	1
Vigevano-Sanremese	1
Pavia-Treviso	1 X
Livorno-Messina	1

Odgovorni urednik
STANISLAV RENKO
Tiska Tiskarski zavod ZTT - Trst

KINO ŠKEDENJ

predvaja danes 31. t. m. ob 17. uri Universal film:

Zgodba o G. Millerju

KINO PROSEK-KONTOVEL

predvaja danes 31. t. m. ob 19.30 barvni film:

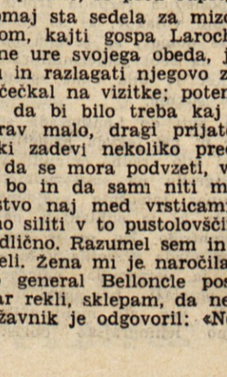
Pustolovščine Petra Pana

Kino na Opčinah

predvaja danes 31. t. m. z začetkom ob 18. uri barvni film:

Legijska desetorica

Igrajo: BURT LANCASTER, JODY LAWRANCE
Film o možeh, ki so žrtvovali vse za slavo

AVTORIZIRAN MALI OBRTNIK IZDELUJE NAGROBNE SPOMENIKE IZ NAJBOLJŠIH KRAŠKIH IN TUJIH MARMORJEV. SLIKE NA PORCELANU, BRONASTE ČRKE IN LUČKE, PRORAČUNE BREZPLAČNO, POSTAVITEV IZVRŠENIH SPOMENIKOV Z GARANCIJO.

Stanko Zidarič

SEMPOLAJ ŠT. 4 (Nabrežina)

CENE ZMERNE
OLAJŠAVE PRI PLAČILU

Po najugodnejših cenah po najmodernejšem stilu ..

GUY DE MAUPASSANT

Bel Ami

63. (LEPI STRIČEK)

Komaj je bil zaklenil vrata za seboj, jo je zgrabil kakor plen. Otepala se ga je, se borila in jecljala: «O, moj bog!... o, moj bog!...»

Strastno jo je poljubljal na vrat, na oči, na ustnice, ne da bi se bila mogla ubraniti njegovemu divjemu ljubkovanju; in vtem, ko ga je pehala od sebe in se izmikala njegovim ustnicam, mu je vendar že nehote vračala poljube.

Mahoma pa se je nehala braniti in mu premagana dala, da jo je slekel. Spretno in urno, kakor lahkoprstna spletična, ji je drugega za drugim snemal vse kose obleke.

Iztrgala mu je bila svoj životec iz rok, da je mogla skriti obličje vanj; tako je stala vsa bela sredi kril, ki so ji bila zdrknila k nogam.

Čevlje ji je pustil in jo v naročju zanesel k postelji. Tedaj mu je z zmučenim glasom zamrmrala na uho: «Prisegam vam... prisegam... da nisem nikoli imela ljubčka», — takisto, kakor bi reklo mlado dekle: «Prisegam vam, da sem še devica!»

Ta pa si je mislil: «Prava reč! To mi je pač deveta skrb.»

V.

Jesen je bila prišla. Du Roy in njegova žena sta bila prebila vse poletje v Parizu, kjer sta med kratkimi zborničnimi počitnicami bojevala v «*Vie Française*» odločen boj za novo vlado.

Čeprav je bilo šele prve dni oktobra, so se imela pričeti zasedanja obeh zbornic, kajti maroške zadeve so postajale bolj in bolj nevarne.

Pravzaprav ni nihče verjel, da bi res prišlo do odprave v Tanger, akoravno je bil tisti dan, ko se je zbornica razcepila, grof de Lambert-Sarrazin, poslanec desnice, v izredno duhovitem govoru, ki so mu celo v centrumu ploskali, poudil, da zastavi, kakor svoje dni neki slavni indijski podkralj, svoje brke proti zalizkom predsednika vlade, da bo novi kabinet hočeš nočeš prisiljen storiti po zgledu svojega prednika in poslati vojsko v Tanger, kakor jo je bil poslal v Tunis, že zavoljo somerja, enako kakor postavljamo na kamin po dve vazi. Pristavil je bil: «In res je afriška dežela za Francijo kamin, kamin, v katerem nam zgorevajo najboljša drva, kamin, ki preteto vleče in ki ga prižigajo s papirjem iz Francoske banke.

Privoščili ste si umetniško domislico, da mu okrasite levi vogal s tuniško figurico, ki vas drago stane, zdaj pa boste videli, da se bo hotel gospod Marrot ravnati po svojem predniku in okrasiti z maroškim kipcem še desni vogal.»

Ta govor, ki je ostal slaven, je bil porabil Du Roy za oporo desetim člankom o alžirski koloniji, vsej vrsti člankov, ki jo je bil prekinil za časa svojih prvih nastopov v listu; odločno se je zavzemal za vojno odpravo, akoravno je bil prepričan, da je ne bodo poslali. Ubiral je domoljubne strune in bombardiral Španijo z vso zalogo zaničljivih razlogov, ki jih svet rabi proti drugim narodom, ako so njih koristi nasprotne njegovim.

«*Vie Française*» si je bila pridobila zaradi svojih obširnanih zvez z možmi na oblasti precejšnjo veljavo. Hitreje od najbolj resnih listov je prinašala politične novice in z rahlimi namigi odkrivala namere ministrov, svojih prijateljev; vsi pariški in podeželski dnevniki so prihajali k nji pozvedovat. Navajali so jo, se je bali in jo začenjali spoštovati. Zdaj ni bila več sumljivo glasilo skupine političnih sleparjev, temveč priznano glasilo vlade. Laroche-Mathieu je bil duša lista Du Roy pa njegov glasnik. Očka Walter, nemi poslanec in prevejani ravnatelj, se je znal skromno umikati v ozadje; ta mah je imel baje na skrivnem opravka z veliko kupčijo zastran bakrenih rudnikov v Maroku.

Madeleinina sprejemnica je postala vplivno središče, kjer se je zbiralo vsak teden po več članov vlade. Sam ministrski predsednik je bil dvakrat večerjal pri nji; in žene državnikov, ki so se nekoč obotavljale stopiti čez njen prag, so bile zdaj ponosne na to, da so ji bile prijateljice, in so pogosteje prihajale k nji, nego so jo same sprejemale.

Minister za zunanje zadeve je vladal v hiši malone kakor gospodar. Prihajal je ob vsaki uri ter prinašal brzojavke, podatke in poročila, ki jih je narekoval bodisi možu bodisi ženi, kakor da sta njegova tajnika.

Kadar je minister odšel in je ostal Du Roy sam z Madeleino, se je z grožnjami v glasu in zavratnimi podtikanji v besedah togotil nad tem povrečnim jarétom.

Ta pa je zaničljivo zmigovala z rameni in ponavljala: «Stori še ti tako kakor on. Minister postani, pa boš lahko vihal nos. Dotlej pa kar molči.»

Sukal si je brke in jo od strani pogledoval. — «Nihče ne ve, česa sem zmožen», je odgovarjal; «nemara se še kdaj pokaže.»

Filozofsko mu je odgovarjala: «Kdor učaka, bo lahko povedal.»

Tisto jutro pred odprtjem narodne skupščine je dajala mlada žena, ki je bila še v postelji, možu nešteto priporočil, ko se je oblačil, da bi šel h gospodu Laroche-Mathieuju zajtrkovat in bi dobil še pred sejo njegova navodila za jutrišnji politični članek v «*Vie Française*»; ta uvodnik je namreč imel biti nekakšna poluradna izjava o stvarnih namerah nove vlade.

Madeleine je pravila: «Predvsem ga nikar ne pozabi vprašati, ali je general Belloncle poslan v Oran, kakor je bilo slišati. To bi imelo velik pomen.»

Georges je živčno odvrnil: «Tak saj vendar enako dobro vem kakor ti, kaj mi je storiti. Daj mi že mir s tem svojim prežvekovanjem.»

Mirno je nadaljevala: «Dragi, zmeraj pozabiš polovico tega, kar ti naročim za ministra.»

Zagodrnjal je: «Ta tvoj minister mi navsezadnje že kar preseda. Bedak je.»

Pokojno je rekla: «Moj minister je prav toliko, kolikor tvoj. Več koristi tebi ko meni.»

Na pol proti nji obrnjen se je porogljivo zasmejal: «Pardon, udvarja mi pa nikakor ne.»

Počasi je rekla: «Meni sicer takisto ne; ali srečo nama kuje.»

Obmolknil je, potem pa, čez nekaj trenutkov: «Da mi je izbirati med tvojimi oboževalci, bi mi bil stari praznoglavec Vaudrec vendarle ljubši. Kaj pa je pravzaprav z njim? Že teden dni ga nisem videl.»

Odvrnila je, ne da bi se razburila: «Bolan je, piše mi, da celo leži, ker ga je napadla udnica. Treba bi bilo, da stopiš k njemu in povprašaš, kako in kaj. Saj veš, da te ima zelo rad, veselilo bi ga.»

Georges je odgovoril: «Da, kakopak, še danes pojdem.»

Napravljen je bil in je s klobukom na glavi gledal, ali ni česa prezrl. Ko ni nič našel, je stopil k postelji ter poljubil ženo na čelo: «Na svidenje, dragica, prej ko najhitreje ob sedmih me ne bo domov.»

Odšel je. Gospod Laroche-Mathieu ga je pričakoval, kajti zajtrkoval je tisti dan ob desetih; ministrski svet se je imel zbrati opoldne, še pred odprtjem zbornice.

Komaj sta sedela za mizo, sama z ministrovim zasebnim tajnikom, kajti gospa Laroche-Mathieu ni marala prestaviti običajne ure svojega obeda, je jel Du Roy govoriti o svojem članku in razlagati njegovo zasnovo po beležkah, ki si jih je bil načečkal na vizitke; potem, ko je končal, je vprašal: «Ali sodite, da bi bilo treba kaj predrugačiti, gospod minister?»

«Prav malo, dragi prijatelj. Morebiti so vaše trditve v maroški zadevi nekoliko preodločne. Le govorite o odpravi, kakor da se mora podvzeti, vendar z razločnim namigom, da je ne bo in da sami niti malo ne verjamete v kaj takega. Občinstvo naj med vrsticami razločno bere, da nikakor ne mislimo siliti v to pustolovščino.»

«Odlično. Razumel sem in bom gledal, da bodo tudi mene razumeli. Žena mi je naročila, naj vas vprašam zastran tega, ali bo general Belloncle poslan v Oran. Po tem, kar ste pravkar rekli, sklepam, da ne.»

Državnik je odgovoril: «Ne.»

(Nadaljevanje sledi)